

TALOUSARVIO 2023 JA
TALOUSSUUNNITELMA
2023–2025
LEMPÄÄLÄN KUNTA KV 23.11.2022

Sisällys

TALOUSARVION 2023 JA TALOUSSUUNNITELMAN 2023–2025 YLEISPERUSTELUT..2	
TALOUSARVION SITOVUUS	8
TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN STRATEGINEN PERUSTA	12
LEMPÄÄLÄN LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO	15
TUOSLASKELMA 2023–2025	16
RAHOITUSLASKELMA 2023–2025.....	18
KÄYTTÖTALOUSOSA.....	19
KUNNANHALLITUS	19
KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA	29
YHTEISÖLAUTAKUNTA	45
YHDYSKUNTALAUTAKUNTA	53
INVESTOINNIT.....	66
KONSERNIYHTIÖT	71
KONSERNIRAKENNE	71
LEMPÄÄLÄN VESI OY	72
LEMPÄÄLÄN LÄMPÖ OY / LEMPÄÄLÄN ENERGIA OY	74
LEMPÄÄLÄN VUOKRAKODIT OY.....	75
LEMPÄÄLÄN KEHITYS OY	77
LEMPON PARKKIKIINTEISTÖT OY.....	78
LEKITEK OY	80
LEMPÄÄLÄN UIMAHALLI OY.....	82

TALOUSARVION 2023 JA TALOUSSUUNNITELMAN 2023–2025 YLEISPERUSTELUT

Taloussuunnitelma-asiakirjan alkulehdillä on esitetty kooste voimassa olevasta strategisesta perustasta ja kuntastrategian seurannasta/arvioinnista. Vuoden 2023 talousarviotavoitteiden strateginen pohja perustuu uuteen kesällä 2023 hyväksytyyn kuntastrategiaan. Kuntastrategian lisäksi asiakirjaan on nostettu mukaan kuntastrategian toimeenpanon kannalta merkittävimpiä poikkihallinnollisia teemaohjelmia, joihin Lempäälän kunta on sitoutunut.

Talousarvion sitovuustason mukaan kunnanvaltuusto hyväksyy toimielintasoiset toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi valtuusto hyväksyy konserniyhtiöille kuntastrategiasta johdetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Talousarviossa kuvatun kokonaistalouden ja toiminnan ohjaus jalkautuu eteenpäin toimielinten palvelusuunnitelmapäätöksillä.

Talousarvio 2023 sisältää myös varaukset uuden kuntastrategian kärkihankkeiden jatkovalmistelulle. Kärkihankkeista vuoden 2022 aikana on jo käynnistynyt Asuntomessut Lempäälässä. Tämän lisäksi käynnistyy myös kolme muuta kärkihanketta: Ilmasto- ja energijärkeä, Kiinnity kuntaasi sekä Paras työpaikka. Näistä ensin mainitun yhteydessä käynnistetään myös Lempäälän ilmasto- budjetin valmistelu ja tällä pyritään havainnollistamaan Lempäälän ilmastotoimia, siten että asian koottu raportointi onnistuu jatkossa talousarvion ja toimintakertomuksen yhteydessä.

Uutena elementtinä Lempäälän kunnan vuoden 2023 talousarviossa otetaan käyttöön myös osallistuva budjetointi. Lempäälä lanseeraa tämän kuntalaisten osallisuutta edistävän toiminnan nimellä Idearaha (osallistuva budjetointi) ja varaa vuodelle 2023 Idearahan (osallistuva budjetointi) käytölle 75 000 € määrärahan tulevan yhteisölautakunnan palvelusuunnitelmaan. Valmistelu käynnistyy pilotoinnilla vuodenvaiheessa 2022–2023 ja se jatkuu varsinaisella Idearahan (osallistuva budjetointi) toimeenpanolla alkukevästä 2023.

Valtuuston hyväksymä kokonaistalouden suunnitteluohje ja vuoden 2023 talousarvion valmistelukierros lautakunnissa on toimeenpantu vuoden 2022 mukaisella toimielin- ja tehtäväalueerakenteella. Samanaikaisesti Lempäälässä on ollut valmistelussa uusi, 1.1.2023 voimaan astuva toimielinorganisaatio, joka on vahvistettu hallintosääntöpäivityksellä lokakuun kunnanvaltuustossa.

Edellisen johdosta kunnanhallituksen talousarvioesityksen päätöksen mukaisesti 2023 talousarvioesityksen käyttötalousosan tulo- ja menoarviot on muunneltu 1.1.2023 mukaisen toimielin- ja tehtäväalueorganisaation mukaiseksi ennen taloussuunnitelma-asiakirjan toimittamista kunnanvaltuustolle. Täten myös joulukuun lautakunnissa vahvistettavat vuoden 2023 palvelusuunnitelmat voidaan hyväksyä uuden organisaation mukaisella toimielin- ja tehtäväaluejaotuksella.

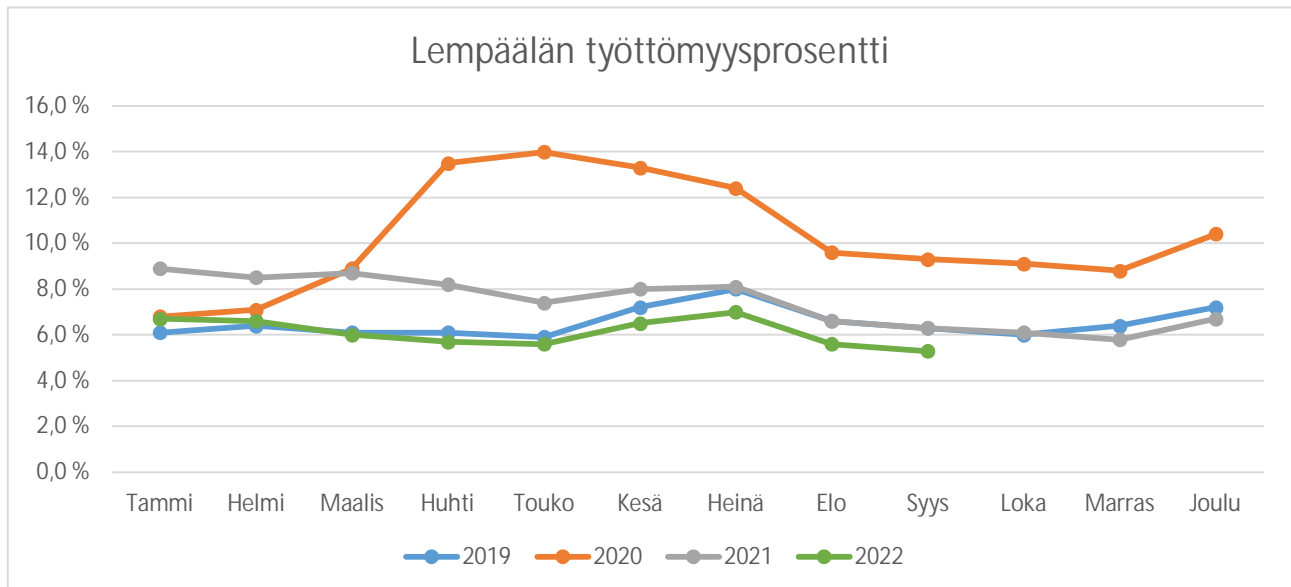
Toimintaympäristö

Lempäälän väestöennuste (Tilastokeskus 9/2021)

	Yhteensä	0–6	7–12	13–15	16–18	19–49	50–64	65–74	75 -
	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.
tot. 2021	24164	2106	2382	1197	1016	9134	4216	2356	1757
2022	24287	2032	2352	1206	1079	9122	4264	2340	1892
2023	24495	2030	2272	1208	1143	9217	4301	2301	2023
2024	24683	2027	2200	1205	1158	9309	4349	2305	2130
2025	24856	2040	2114	1207	1170	9354	4410	2309	2252
2026	25015	2060	2007	1214	1175	9408	4465	2334	2352

Verrattuna syksyllä 2021 päivitettyyn Tilastokeskuksen kuntakohtaiseen väestöennusteeseen Lempäälän väestö on kasvanut noin 100 asukasta nopeammin heti ennusteen ensimmäisenä vuotena. Kasvupoikkeama ennusteeseen verrattuna kohdentuu erityisesti alle 0–6-vuotiaiden ja nuorten työikäisten 19–49-vuotiaiden ikäryhmiin, mikä selittyy todennäköisesti yhä kunnan nettomuuttovoitoilla. Taloussuunnitelmassa 2023-2025 on käytetty väestön kasvuvarviona +1 %/v.

Lempäälän työttömyysaste (Pirkanmaan työllisyyskatsaus)

Lempäälän työllisyystilanne on yhä parantunut aiemmista vuosista ja kuluvana vuonna työttömyysprosentti on jo hetkellisesti painunut alle 6 % tasoon.

Taloudellinen kehitys

Vuodelle 2023 hyväksytyn talousarvion suunnitteluohjeen tavoitteena on turvata kestävä Lempäälän kokonaistalouden pohja ottaen samalla huomioon käynnistyvän Pirkanmaan hyvinvointialueen tuomat muutosvaikutukset toimintaan ja talouteen. Samalla taloutta ohjataan uuden kuntastrategian viitoittamana turvaamaan elinvoimaisen kasvukunnan kehittymistä.

Kuluvan vuoden 2022 alkuperäinen talousarvio hyväksyttiin epävarmojen talousnäkökymien johdosta hyvin maltillisin kasvuin. Talousarviovuoden aikana on jo tehty useita talousarviotarkistuksia, joissa menolisäysten kate on kuitenkin pystytty osoittamaan pääasiassa valtionosuuksien ja verotulojen tuloarviokorotuksilla. Myöskään koronakustannukset eivät rasita Lempäälän kokonaistaloutta, sillä loppuvuodesta haettavaksi tulevat valtion korona-avustukset kattavat vuonna 2022 kertyneet välittömät koronakulut.

Lokakuun loppuun mennessä tehtyjen talousarviomuutosten jälkeen vuosikate on noin 11,7 milj. € ja se kattaa valtaosin vuonna 2022 toteutuvat nettoinvestoinnit. Kuluvan vuoden kokonaistilanne ei siis aiheuta merkittävää muutosta siihen tilannekuvaan, jolla vuoden 2023 talousarvion laadinta käynnistettiin kesällä 2022.

Talousarvioesityksen 2023 vuosikate on noin 12,7 milj. € ja tilikauden tulos noin 2,3 milj. €. Tilikauden ylijäämän arvioidaan olevan poistoeron muutosten jälkeen vajaat 2,9 milj. €. Suunnitteluohjeella asetettu tavoite tilivuoden 2023 ylijäämäisyydestä ja investointien riittävästä omarahoituksesta toteutuu, mutta suunnitelmavuosien 2024–2025 investointitaso on heikkenevään vuosikatteeseen verrattuna liian suuri. Hyvinvointialueiden käynnistymiseen liittyvien muutosten vaikutus kunnan vuosikatteeseen perustuu tämänhetkisiin ennusteisiin ja etenkin vuosien 2024–2025 kokonaistalouden kehityksen tarkkuus on vain suuntaa antava.

Käyttötalousosa

Käyttötalouden toimintakulut vuonna 2023 ovat 83,9 milj. €. Suurin kuluerä on 46,7 milj. €:n henkilöstökulut. Uusien kunta-alan työ- ja virkaehtosopimusten kasvuvaikutus vuosipalkkoihin on otettu huomioon kesällä valmistellussa palkkasuunnittelussa niin vuodelle 2023 kuin myös suunnitelmavuosille 2024–2025. Toiseksi suurin kuluerä on 22,5 milj. €:n palvelujen ostot. Tarvikemenot ovat vajaat 6,4 milj. € ja avustusmenot 2,9 milj. €. Muut toimintakulut ovat 5,4 milj. €.

Vuodelle 2023 arvioidut toimintatuotot ovat 15,8 milj. €. Omaisuuden myyntivoittojen toteumaarviota on maltillistettu ja todennäköiseen tonttien luovutusohjelmaan perustuen vuodelle 2022 on budjetoitu myyntivoittoja vain 1,5 milj. €.

Pirkanmaan hyvinvointialueen käynnistyminen vuoden 2023 alusta lukien muuttaa kunnan talousarvion sisältöä oleellisesti. Talousarviosta poistuu koko aiempi hyvinvoinnin palvelualueen talousarviosisältö, mutta myös muillakin palvelualueilla on merkittäviä muutoksia niin toimintamenoihin kuin myös toimintatuottoihin. Koska hyvinvointialueen käynnistymisen vaikutukset

näkyvät myös verotuloissa ja valtionosuuksissa, Lempäälän talouden vertailu edellisvuoteen on mahdollista tehdä käytännössä vasta tuloslaskelman vuosikateriviltä.

Talousarvioesityksen 2023 vuosikate, +12,7 milj. €, on hieman talousarvion suunnitteluohjetta pienempi. Asukasta kohti laskettuna vuosikate on 514 €/as (TP2021 539 €/as ja muutostalousarvio 9/2022 476 €/as.)

Verotulot ja valtionosuudet

Lempäälän kokonaisverotuloarvio vuodelle 2023 pohjautuu Kuntaliiton lokakuussa antamaan valtakunnalliseen arvioon ja sen kuntakohtaisiin tarkennuksiin. Epävarmasta taloustilanteesta johtuen Kuntaliiton perusennustetta on valmistelun yhteydessä maltillistettu yhteensä noin -1,6 milj. € etenkin kunnan tuloveron ja yhteisöveron tuoton osalta. Kaikkien veroprosenttien osalta tuloarviot perustuvat valtuuston päättämiin, ennallaan pidettyihin veroprosentteihin. Kunnan tuloveroprosentiksi vahvistettiin hyvinvointialuelainsäädännön velvoittamana 7,86 %.

Kunnan tuloveron tuottoarvio on vuodelle 2023 48,05 milj. €. Kiinteistöveron tuottoarvio vuodelle 2023 on 6,15 milj. € ja yhteisöveron tuottoarvio vuodelle 2023 on 4,3 milj. €.

Siirrettäessä osaa verotuloja vuodesta 2023 alkaen hyvinvointialueille siirtolaskelmat tehdään maksuunpantujen verotulojen mukaan. Tämän johdosta kunnille kertyy verotuloina vielä etenkin vuonna 2023, mutta myös vuonna 2024 ns. "verohäntää", joka perustuu alkuperäiseen leikkamattomaan veroprosenttiin. Tämän johdosta kuntien verotulojen notkahdus vuonna 2024 ja etenkin vuonna 2025 on kokonaistalouden kestävyyskannalta merkittävä uhka.

Valtionosuuksien budjetoinnin perustana on Kuntaliiton syyskuinen valtionosuusennuste, joka sisältää myös tämänhetkisen valmistelutilannearvion hyvinvointialueelle siirtyvistä valtionosuuksista eli ns. siirtolaskelmat kompensatioineen. Koska lopulliset hyvinvointialueen siirtolaskelmat perustuvat vasta vuosien 2021 ja 2022 lopullisesti vahvistettuihin tilinpäätöstietoihin, sisältyy suunnitelmakauden valtionosuusarvioon vielä paljon epävarmuustekijöitä. Vuoden 2023 valtionosuustuloarviona on käytetty Kuntaliiton ja VM:n yhteisvalmisteluun perustuvaa arviota 22,3 milj. €.

Taloussuunnitelmavuosien 2024–2025 suunnitteluoletukset

Lempäälän kunnan taloussuunnitelmassa vuosien 2023 ja 2024 tulos- ja rahoituslaskelmat on esitetty hyödyntäen Kuntaliiton ja VM:n yhdessä valmistelemia ennakkolaskelmia vuosien 2024–2025 kuntataloudesta. Laskelmia on täydennetty siten, että toimintakulujen arvioidaan kasvavan vuonna 2024 +2,3 % ja vuonna 2025 +2,2 %. Toimintatuottoihin (pl. avustustuotot) on arvioitu peruskasvua +1,5 %/vuosi. Todennäköiseen tontinluovutusohjelmaan perustuen vuosien 2024–2025 myyntivoitot on arvioitu tasoon 2,0 milj. €/vuosi. Sen sijaan maankaatopaikasta saatavia maksutuottoja on alennettu vuosina 2024–2025 yhteensä 0,5 milj.€.

Vero- ja valtionosuusarviot vuodelle perustuvat edellä todettuihin hyvinvointialuevalmistelun valtakunnallisiin muutostekijöihin ja niiden perusteella arvioituun maltilliseen kuntakohtaiseen ennusteeseen. Myös suunnitelmavuosille 2024–2025 kokonaisverotulojen kertymääarviota on maltillistettu noin -1,5 milj. €/vuosi.

Investointien vuosipoistojen arvioidaan kasvavan vuoden 2023 10,4 milj. €:sta noin 10,6 milj. €:oon vuonna 2024, mutta vuonna 2025 poistotaso laskee noin 9,8 milj. €:oon.

Vuosien 2021–2023 ylijäämäisten tilivuosien jälkeen Lempäälän tuloslaskelma painuu alijäämäiseksi vuosiksi 2024–2025. Koska kokonaistalouden tasapainotarkastelu tehdään nykyisen taseyli jäämän, talousarvion laadintavuodelta kertyvän ali-/yli jäämän ja taloussuunnitelmavuosien 2023–2025 yhteisarviointina, edellä esitettyjen suunnitteluoletusten perusteella taloussuunnitelmakaudelle 2023–2025 ei kohdistu kuntalain 110.3 § mukaista alijäämien kattamiseen liittyviä toimenpiteitä.

Investoinnit ja nettovelkaantuminen

Taloussuunnitelman 2023–2025 investointiohjelmaa on valmisteltu kunnan kehittämistä ja väestönkasvua tukeväksi. Kokonaisuudessaan hankeryhmittäiset taseinvestoinnit ilmenevät liitetaulukosta ja sen perusteluteksteistä. Valtuustokäsittelyn jälkeen investointiohjelman toimeenpano erillisiksi investointihankkeiksi jatkuu asianomaisten toimielinten käyttösuunnitelmakäsittelyn yhteydessä.

Vuoden 2023 investoinnit ovat noin 15,7 milj. € ja pystytään omarahoittamaan yli 80 %:sti, mutta vuosina 2024 ja 2025 investointien määrä kasvaa edelleen ollen 17,4 milj. € vuonna 2024 ja 17,8 milj. € vuonna 2025. Kun samaan aikaan tapahtuu edellä kuvattu kunnan vero- ja valtionosuuspohjan hetkellinen pysähtyminen ja vuosikatteen alenema, on heikkenevä vaikutus investointien omarahoitusprosenttiin erittäin merkittävä riski kokonaistalouden kestävyydelle.

Investointiosassa kuvattujen hankkeiden lisäksi yhdyskuntalautakunta on käynnistänyt kesäkuussa 2022 Mansikkamäen päiväkodin purun ja uudelleenrakentamisen siirtokelpoisena leasingrahoitteisena hankkeena. Lisämääräraha hankkeen perustamiskustannuksiin vuodelle 2022 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 31.08.2022. Pääoma-arvoltaan vajaan 2,3 milj. € siirtokelpoisen rakennuksen vuosittaiset rahoituskustannukset sisältävät tilat ja rakennuttaminen -tehtäväalueen vuokratiloihin talousarviossa 2023.

Investointiohjelmaa toteutettaessa on myös arvioitu, että aiemmin tehtyjä investointivaroja puretaan lisää seuraavasti: kuntakeskustan infrarakentaminen 1,0 milj. € vuonna 2022, Saikan kaava-alueen infrarakentaminen 0,5 milj. € vuonna 2023 sekä Sääksjärven koulukeskuksen kehittäminen 2,5 milj. € vuonna 2024.

Kunnan velkamäärä tilinpäätöksessä 2021 oli 89,4 milj. € (3 701 €/asukas). Lainamäärän arvioidaan vähenevän hieman vuonna 2022 ja myöskään vuonna 2023 asukaskohtainen lainamäärä ei kasva merkittävästi. Sen sijaan vuosien 2024–2025 suunnitellun investointiohjelman

rahoittaminen yli 50 %:sti lisälainanotolla uhkaa nostaa peruskunnan lainamäärän yli 100 milj. €:oon. Lainamääräarvio /asukas on vuonna 2024 noin 3 921 € ja vuoden 2025 lopussa 4 276 €.

Sote-uudistuksen siirtolaskelmien lopullinen vaikutus kunnan vuosikatteeseen vuodesta 2024 alkaen tulee osoittamaan, mille tasolle Lempäälän vuosi-investoinnit voidaan kokonaistalouden kannalta kestävästi mitoittaa nykyisellä vuoteen 2030 asti ulottuvalla strategiakaudella.

Toimintaa ja taloutta uhkaavat keskeisimmät riskit

Kuntien keskeiseen tulo-rahoitus-pohjaan (verotulot ja valtionosuudet) liittyy hyvinvointialueuudistuksen kokonaisrahoittamisen johdosta merkittävä riski. Varsinkin Lempäälän tyyppiset kunnat, jotka investoivat kuntakasvuun merkittävästi tulevina vuosina, joutuvat rahoittamaan investointejaan haastavassa tilanteessa. On mahdollista, että etenkin kuntien tulevien vuosien valtionosuuksiin kohdistuu lisäleikkauksia. Investointien rahoittaminen pysyvästi velkamäärää lisäten ei ole kokonaistaloudellisesti kestävää eikä myöskään kuntastrategian tavoitteen mukaista.

Hyvinvointialueiden toiminnan valmistelu erittäin haastavalla aikataululla voi vaikuttaa myös hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien palveluiden saatavuuteen eri kunnissa ja kaupungeissa. Palvelutarjooman tilannetta on tarpeen seurata aktiivisesti alkuvuodesta 2023.

Toinen merkittävä riski on markkinakorkotason nopea kohoaminen ja korkotason jääminen pidemmäksikin aikaa ennustetulle tasolle. Kunta on suojannut lainasalkkuaan markkinakoron nousun vaikutuksilta, mutta suojausten vaikutus ei ole täysimääräinen.

Lempäälän kunnan taloussuunnittelu on viime vuosina perustunut pääasiallisen tulopohjan mallitilisiin tuloarviointeihin. Valtuuston hyväksymää talousarviota on tarkistettu useilla muutostalousarvioilla kuitenkin siten, että lautakuntien lisämäärärahaesityksille on pyritty löytämään aina kate vähintään vastaavilla tuloarvioiden korotuksilla. Tasapaino menolisäysten ja tuloarvioiden korotusten välillä on välttämätöntä säilyttää myös tulevina vuosina.

Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kuntakonsernin merkittävimpien tytäryhtiöiden toimintaa ja taloutta sekä talousarvion yhteydessä asetettavia tavoitteita on kuvattu sivuilla 71–82. Suunnitelmakauden aikana myös useat kunnan tytäryhtiöt investoivat merkittävästi ja tilanne tulee edellyttämään Lempäälän kunnalta yhtiökohtaista omistajaohjausta, jotta investointeihin liittyvät investointilainojen takaukset ja mahdolliset oman pääoman lisäykset tulevat käsiteltyä harkitusti ja investointisuunnitelmien edellyttämässä aikatauluissa.

TALOUSARVION SITOVUUS

Käyttötalousosa

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Kuntaliiton uudistetussa suosituksessa talousarvion ja taloussuunnitelman laatimisesta on todettu, että täydellisyysperiaatteen mukaisesti myös kunnan eri tehtävien sisäiset ostot ja myynnit sisällytetään talousarvioon, vaikka niihin ei suoraan liittyisi rahan käyttöä. Tämän johdosta toimielinten sitovat määrärahat ja tuloarviot esitetään myös sisäiset erät mukaan lukien.

Toimielinten määrärahojen ja strategisten tavoitteiden toteutumisesta tulee raportoida osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksen toimintakertomuksessa.

Käyttötalousosassa toimielimen tai investointiosassa hankeryhmän sitovien määrärahojen merkittävät ylitykset ja tuloarvion alitukset suhteessa toimielimen kokonaisbudjettiin on tuotava valtuuston päätettäväksi. Alle 50 000 € ylityksiä tai tuloarvion alituksia ei tarvitse tuoda käsitteilyyn

Valtuustoon nähden sitovia toimielimiä käyttötalousosan määrärahoineen, tuloarvioineen ja tavoitteineen ovat:

- Kunnanhallitus
- Kasvatus- ja opetuslautakunta
- Yhteisölahtakunta
- Yhdyskuntalahtakunta

Valtuustoon nähden sitovia määrärahoja ja tuloarvioita ovat myös:

• Verotulot	Kunnanhallitus
• Valtionosuudet	Kunnanhallitus
• Rahoitustuotot ja -kulut, netto	Kunnanhallitus

Investointiosa

Investointiosassa hankeryhmittäinen nettomääräraha on sitova. Valtuustoon nähden sitovia hankeryhmiä ovat:

• Kiinteä omaisuus	Kunnanhallitus
• Irtain omaisuus	Kunnanhallitus
• Talonrakennus ja liikuntapaikat	Yhdyskuntalahtakunta
• Liikenneväylät ja viheralueet	Yhdyskuntalahtakunta

Rahoitus

Valtuuston nähden sitovia rahoituslaskelman eriä ovat:

- Antolainauksen muutokset, netto Kunnanhallitus
- Lainakannan muutokset, netto Kunnanhallitus
- Oman pääoman muutokset, netto Kunnanhallitus

Tilivelvollisuus

Kuntalain mukaan valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Toimiessaan jäsenenä muussa toimielimessä valtuutettu on tässä tehtävässään tilivelvollinen.

Lempäälän kunnan tilivelvollisia toimielimiä ovat: kunnanhallitus, tarkastuslautakunta, keskusvaalilautakunta, kasvatusta- ja opetuslautakunta, yhteisölautekunta, yhdyskuntalautakunta ja viranomaislautakunta.

Kuntalaki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden määrittelemistä ennakolta, mutta toiminnan järjestämisen kannalta on selkeämpää, jos viranhaltijat tietävät etukäteen, keitä vastuuvapauslausuma koskee.

Lempäälän kunnan tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kunnanjohtaja, palvelualueiden johtajat, prosessijohtajat ja tehtäväalueiden esihenkilöt. Heillä on kokonaisvastuu kunnan, palvelualueiden, prosessien tai tehtäväalueiden toiminnasta ja taloudesta. Lisäksi tilivelvollisia viranhaltijoita ovat tilivelvollisten toimielinten esittelijöinä toimivat viranhaltijat.

Perustettavat vakanssit

Vakanssien täyttäminen edellyttää riittävää määrärahavarausta palvelusuunnitelmassa. Virkoihin vaaditaan lisäksi hallintosäännön mukainen erillinen perustamispäätös.

Kunnanhallitus:

- hallintosihteerin toimia 2 kpl, (hallintoprosessi) 1.1.2023 alkaen
- palkkatukivakanssit 5 kpl (elinvoimajaosto) 1.1.2023 alkaen
- maaseutuasiainvirkkoja 4 kpl (elinvoimajaosto) 1.1.2023 alkaen
- elinvoimapäällikön virka (elinvoimajaosto) 1.1.2023 alkaen

Yhdyskuntalautakunta:

- Yleiskaavoittajan virka (maankäytön suunnittelu) 1.1.2023 alkaen
- Rakennustarkastusinsinöörin virka (rakennus- ja ympäristövalvonta) 1.8.2023 alkaen
- Tonttipäällikön virka (tontti- ja mittauspalvelut) 1.8.2023 alkaen

Lisäksi kunnanhallitus päätti perustaa kokouksessaan 1.11.2022 seuraavat vakanssit vuodelle 2023: 5 varhaiskasvatuksen opettajaa, 6 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa, 5 varhaiskasvatuksen avustajaa ja ruokapalvelutyöntekijä.

Sitovat määrärahat 2023

SITOVAT MÄÄRÄRAHAT JA TULOARVIOT VUODELLE 2023, 1000 €

Käyttötalousosa	Tulot	Menot
Kunnanhallitus	1 370	-10 948
ulkoiset	1 370	-10 415
sisäiset vuokrat		-533
Yhteisölautakunta	299	-6 181
ulkoiset	299	-3 781
sisäiset vuokrat		-2 400
Kasvatus- ja opetuslautakunta	8 634	-66 608
ulkoiset	4 503	-48 176
sisäiset vuokrat		-14 301
sisäiset ateriapalvelut	4 131	-4 131
Yhdyskuntalautakunta	27 092	-21 765
ulkoiset	9 629	-21 536
sisäiset vuokrat	17 463	-229
Tuloslaskelmaosa		
Kunnanhallitus		
Verotulot	58 500	
Valtionosuudet	22 300	
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	26	
Investointiosa, netto		
Kunnanhallitus		
Kiinteä omaisuus	-880	
Irtain omaisuus	0	
Yhdyskuntalautakunta		
Talonrakennus ja liikuntapaikat	-10 575	
Liikenneväylät ja viheralueet	-3 545	
Rahoitusosa, netto		
Kunnanhallitus		
Antolainauksen muutokset	5	
Lainakannan muutokset	1 217	
Oman pääoman muutokset	0	

TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN STRATEGINEN PERUSTA

Kuntalaki 110 § 2 momentti:

”Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.”

Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio- ja suunnitelman laadintaohjeistuksen mukaan:

”Kuntakonsernin strateginen johtaminen konkretisoituu kuntastrategiassa, toteuttamishjelmissä sekä talousarvio ja -suunnitelmassa määriteltyihin selkeisiin päämääriin, tavoitteisiin, toimenpiteisiin sekä niiden seurantaan ja tuloksellisuuden arviointiin.

Lempäälän kuntastrategia

Lempäälän kunnanvaltuusto on hyväksynyt kesäkuussa 2022 uuden kuntastrategian, joka ulottuu vuoteen 2030 saakka.

Uuden kuntastrategian painopisteet ovat:

- Kyllä. Asennetta ja aktiivisuutta.
- Kyllä. Kestävää kasvua ja viihtyisyyttä.
- Kyllä. Yhdessä tekemistä Suomen suurimmassa kyläyhteisössä.

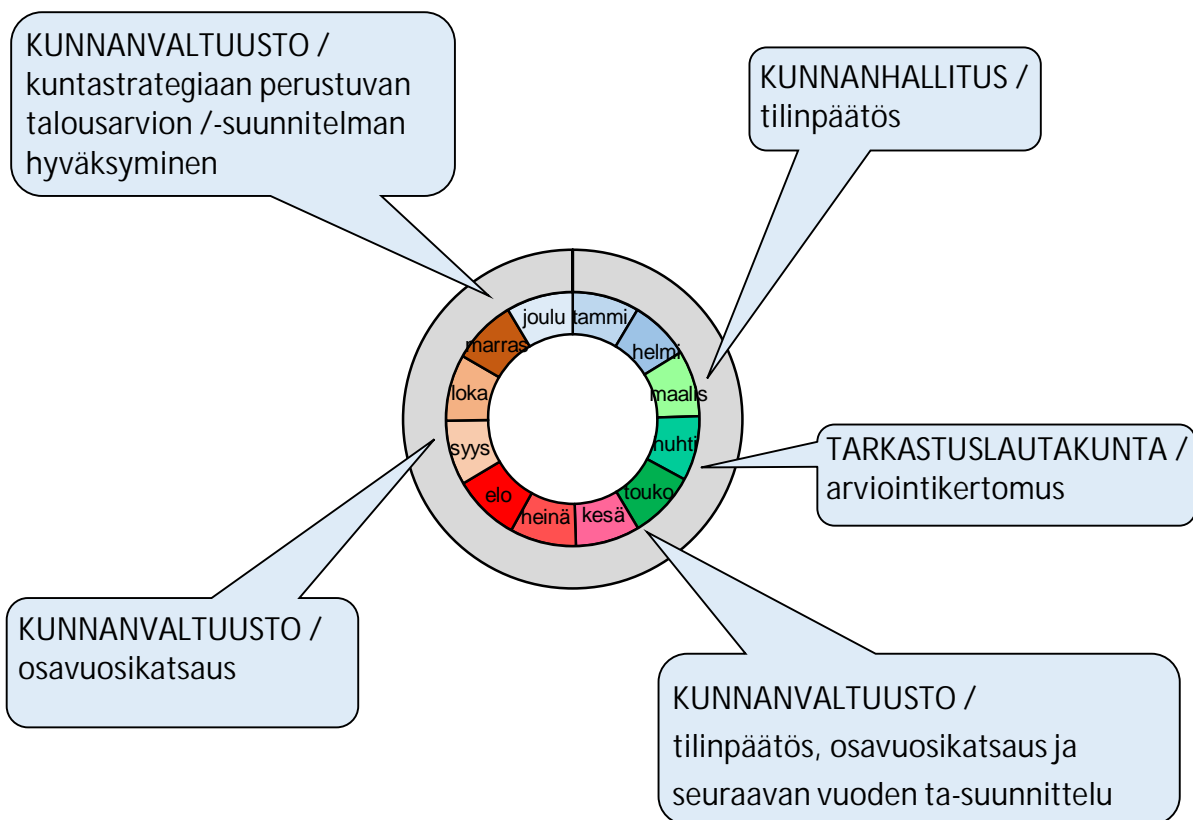
Kuntastrategian toimeenpanossa on vahvistettu myös 4 kärkihanketta, joista ensimmäinen, Asuntomessut Lempäälässä, on toteutuksessa jo vuonna 2022. Kolme muun kärkihankkeen valmistelu käynnistyy vuonna 2023 ja ne ovat:

- Ilmasto- ja energijärkeä
- Kiinnity kuntaasi
- Paras työpaikka

Valtuuston talousarviopäätöksellä tehtäväalueille ja tytäryhtiöille asetettavat talousarvion toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet perustuvat kuntastrategian tavoitteiden 6 kategoriaan:

- Kasvu ja elinvoima
- Palveluiden ja toiminnan kehittäminen
- Ympäristö ja kestävä kehitys
- Henkilöstö
- Yhteisöllisyys ja osallisuus
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Lempäälän kuntastrategian linjauksia ja täytäntöönpanoa mitataan ja seurataan säännöllisesti. Kuntastrategian ajanmukaisuus arvioidaan ja päivitetään kerran valtuustokaudessa. Strategiasta johdetaan vuosittain koko kuntakonsernin talousarvion tavoitteet. Lisäksi kuntastrategia toteutuu palvelualueiden, prosessien ja tytäryhtiöiden kehittämishankkeissa. Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista vuosittain. Kuntastrategiaa ja talousarviota seurataan säännöllisesti myös osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Ennen kaikkea strategia näkyy kunnan jokapäiväisessä toiminnassa – palveluolttiudessaamme ja asenteessamme. Viestimme avoimesti ja oikea-aikaisesti eri kanavissa. Panostamme ajankohtais-tiedottamiseen ja sähköisten palvelujen kehittämiseen. Näin kuntalaisilla on mahdollisuus nopeaan ja yksilölliseen palveluun sekä kasvokkain että digitaalisia kanavia pitkin.

Poikkihallinnolliset teemaohjelmat

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä. Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain.

Hyvinvointijohtaminen edellyttää tietoa asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä sekä palvelujen vaikutuksista hyvinvoinnin edistämiseksi. Lempäälässä valmistellaan lain mukaisesti kerran valtuustokaudessa hyvinvointikertomus- ja suunnitelma sekä vuosittain hyvinvointiraportti. Näiden avulla seurataan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilannetta ja tehtyjä toimenpiteitä sekä määritellään tulevat painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyölle.

Uuden vuoteen 2030 ulottuvan kuntastrategiakauden tavoitteeksi on kirjattu, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään yhteistyössä kolmannen sektorin ja kumppanuustiimeissä toimivien yhteisöyhteisöjen kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemat 2022–2024:

Kumppanuuslähtöisesti lisätään kuntalaisten hyvinvointia, elämänlaatua sekä arjen sujuvuutta seuraavien hyvinvointia ja terveyttä edistävien teemojen kautta:

- valtuustokausittaiset pysyvät teemat ovat kestävä elämäntapa sekä kulttuuri ja osallisuus
- vaihtuvat teemat (kaksi vuotta) ovat liikkumisen aktivointi sekä mielenterveys ja päihteettömyys

Vuoden 2023 talousarvioon on lisäksi asetettu eri tehtäväalueille useita hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen talousarviotavoitteita.

Hiilineutraali kunta 2030 (HINKU)

Lempäälän kunta on liittynyt vuonna 2018 mukaan Hiilineutraalien kuntien verkostoon (HINKU). Tavoitteenamme on olla hiilineutraali kunta vuoteen 2030 mennessä, eli pyrimme vähentämään kasvihuonepäästöjä 80 %:lla vuodesta 2007 vuoteen 2030 mennessä.

Tampereen kaupunkiseudun kunnat ovat tehneet yhdessä ilmastotyötä. Valmistellussa seudullisessa ilmastotiekartassa on viisi isoa teemaa, joita ovat eheä maankäyttö ja kestävä liikenne, uudistuva energiantuotanto ja -kulutus, resurssiviisas kuluttaminen ja tuotanto, sopeutuva kaupunkiseutu sekä kehittyvä ilmastotyö. Kuntakonsernin eri toimintayksiköt ovat laatineet omia seudullisen ilmastotiekartan pääteemoihin tukeutuvia toimenpiteitä, joiden edistymistä seurataan vuosittain.

HINKU-tavoitteiden edistäminen ja mm. ilmastobudjetoinnin edistäminen kytkeytyvät myös uuden kuntastrategian Ilmasto- ja energijärkeä -kärkihankkeen toimeenpanoon.

Lempäälän kunta on jo aiemmin liittynyt myös kuntien energiatehokkuussopimukseen, jonka meillä on ollut voimassa oleva toimintakausi kohdistuu vuosille 2017–2025. Lisäksi Lempäälä on ollut Sertifioitu Reilun kaupan kunta vuodesta 2015 lähtien.

Lapsiystävällinen kunta

Lempäälällä on UNICEFin hyväksymä lapsiystävällisen kunnan toimintasuunnitelma. Sen keskeiset tavoitteet ovat:

- Riittävästi vapaa-ajanviettopaikkoja lapsille ja nuorille
- Kuntastrategiassa korostetaan lasten huomioon ottamista
- Kunta vaikuttaa kuntalaisten asenteisiin syrjinnän ehkäisemiseksi
- Osallisuutta lisätään
- Lapsivaikutusten arvioinnin käyttöön ottaminen

LEMPÄÄLÄN LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

TULOSLASKELMA 2023–2025

1000 euroa/ulkoiset

	TP 2021	TA 2022 + muutos	TA 2023	Muutos %	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot						
Myyntituotot	4 218	3 130	2 727	-12,9 %	2 768	2 809
Maksutuotot	6 875	6 987	3 424	-51,0 %	3 275	3 024
Tuet ja avustukset	6 280	1 956	1 713	-12,4 %	1 713	1 713
Muut toimintatuotot	9 213	6 738	7 937	17,8 %	8 556	8 684
Tuotot yhteensä	26 585	18 811	15 800	-16,0 %	16 311	16 230
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-63 564	-66 318	-46 691	-29,6 %	-48 091	-49 438
Palkat ja palkkiot	-51 316	-53 862	-38 111	-29,2 %	-39 255	-40 354
Henkilösivukulut	-12 248	-12 456	-8 580	-31,1 %	-8 837	-9 084
Palvelujen ostot	-68 339	-63 202	-22 482	-64,4 %	-22 819	-23 161
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 217	-7 446	-6 382	-14,3 %	-6 477	-6 574
Avustukset	-5 612	-5 273	-2 940	-44,2 %	-2 970	-2 999
Muut kulut	-5 602	-6 775	-5 413	-20,1 %	-5 467	-5 521
Kulut yhteensä	-151 334	-149 014	-83 907	-43,7 %	-85 824	-87 694
TOIMINTAKATE	-124 749	-130 202	-68 107	-47,7 %	-69 513	-71 464
Kunnallisverotulot	96 011	99 445	48 050			
Kiinteistöverotulot	5 897	5 818	6 150			
Yhteisöverotulot	6 935	5 081	4 300			
Verotulot	108 843	110 344	58 500	-47,0 %	55 200	56 900
Valtionosuudet	28 516	31 390	22 300	-29,0 %	21 600	21 800
Rahoitustuotot ja -kulut	420	138	26	-81,1 %	-74	-274
Korkotuotot	321	314	314	0,0 %	314	314
Muut rahoitustuotot	626	361	449	24,5 %	449	449
Korkokulut	-494	-532	-732	37,6 %	-832	-1 032
Muut rahoituskulut	-34	-5	-5	0,0 %	-5	-5
VUOSIKATE	13 030	11 669	12 719	9,0 %	7 213	6 962
Poistot ja arvonalentumiset	-10 097	-10 541	-10 408	-1,3 %	-10 600	-9 819
Arvonalentumiset	-32					
Satunnaiset tuotot						
TILIKAUDEN TULOS	2 901	1 128	2 312	104,9 %	-3 386	-2 857
Poistoeron muutos	410	521	563	8,1 %	604	646
Varausten lisäys(-) tai vähennys(+)	-500					
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)						
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	2 811	1 649	2 875	74,3 %	-2 783	-2 211

TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/ Toimintamenot %	17,6	12,6	18,8	19,0	18,5
Vuosikate/Poistot %	129	111	122	68	71
Vuosikate euroa / asukas	539	476	514	289	276
Kertynyt yli-/alijäämä	29 844	31 493	34 368	31 585	29 374
Asukasluku 31.12.	24 163	24 500	24 745	24 992	25 242

RAHOITUSLASKELMA 2023–2025

1000 euroa

	TP 2021	Ta 2022 +muutos	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	13 030	11 669	12 719	7 213	6 962
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjaukset	-5 524	-3 250	-1 500	-2 000	-2 000
Toiminnan rahavirta	7 506	8 419	11 219	5 213	4 962
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-11 402	-14 352	-15 670	-17 380	-17 820
Rahoitusosuudet invest. menoihin	83	0	50	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 201	3 770	2 120	2 150	2 200
Investointien rahavirta	-5 118	-10 582	-13 500	-15 230	-15 620
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 388	-2 163	-2 281	-10 017	-10 659
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	6	0	5	20	30
Antolainasaamisten lisäykset	-7				
Antolainasaamisten vähennykset	13		5	20	30
Lainakannan muutokset	-6 405	-2 976	1 217	10 317	9 954
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 750	6 000	9 000	20 000	21 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 053	-14 976	-8 783	-9 683	-11 546
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 103	6 000	1 000	0	0
Oman pääoman muutokset	2 275				
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 015				
Vaikutus maksuvalmiuteen	278	-5 139	-1 059	320	-674
Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	27 028	18 859	26 143	-11 111	-22 732
Investointien tulorahoitus %	115	81	81	42	39
Laskennallinen lainanhoitokate	1,20	1,08	1,18	0,62	0,55
Velkamäärä	89 435	86 459	87 676	97 993	107 947
Velka euroa / asukas	3 701	3 529	3 543	3 921	4 276
Asukasluku 31.12.	24 164	24 500	24 745	24 992	25 242

*sitova valtuustoon nähden

KÄYTTÖTALOUSOSA

KUNNANHALLITUS

1000e	**TP 2021	**TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
	+ Muutos				
Toimintatulot (ulk.)	1 413	2 118	1 370	1 381	1 392
Toimintamenot (ulk.)	-14 138	-14 691	-10 415	-10 640	-10 861
Toimintakate (netto)	-12 725	-12 573	-9 045	-9 259	-9 469
Toimintatulot* (ulk. ja sis.)	5 865	6 459	1 370	1 381	1 392
Toimintamenot* (ulk. ja sis.)	-15 596	-16 152	-10 948	-11 173	-11 394
Toimintakate (netto)	-9 731	-9 693	-9 578	-9 792	-10 002
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-9	-4	0	0	0
Muut lask. vyörytyskustannukset	3 751	3 856	4 129	4 129	4 129
Kokonaiskustannukset (ulkoiset-, sisäiset- ja vyörytys menot sekä poistot)	-11 854	-12 300	-6 819	-7 044	-7 265

* valtuustoon nähden sitovat erät

** TP 2021 ja TA 2022 eurot perustuvat ko. vuosien organisaatorakenteeseen

ELINVOIMAJAOSTO

Elinvoimajaoston alle kuuluvat 1.1.2023 lukien kunnan elinvoimapalvelut, työllisyyspalvelut ja maaseutupalvelut. Uuden elinvoimapäällikön tehtävissä ja osaamisvaatimuksissa huomioidaan kunnan elinvoiman ja elinvoimajaoston kehittäminen laaja-alaisesti.

Elinkeinojen kehittämisellä ja palveluilla luodaan edellytyksiä elinkeinoelämän kasvulle ja kehittymiselle Lempäälässä, oli sitten kysymys uusyrittäjyydestä, kunnassa jo olevista yrityksistä tai potentiaalisista Lempäälään sijoittuvista yrityksistä. Tavoitteena on yritysten, työpaikkojen ja verotulojen lisääntyminen kunnassa. Lempäälän kunnan strategia, Lempäälä - Kunta, joka sanoo kyllä, korostaa Lempäälän tunnetuksi tekemistä ja hyvän palvelun merkitystä koko kuntakonsernin menestystekijänä.

Lempäälän Kehitys Oy toteuttaa strategiaa "Menesty Lempäälässä" -palveluprosessin kautta.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Yhteisöllisyys ja osallisuus	Järjestämme yrityksille ja yrittäjille suunnattuja tapahtumia ja koulutuksia yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.	Koulutuksia ja tapahtumia vähintään 12 kpl/v.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	<p>Lempäälä on elinkeinopolitiikan edelläkävijä ja näkyy positiivisesti kehittyvänä, yrityksiä ja matkailijoita houkuttelevana kuntana. Kasvatamme Lempäälän tunnettuutta ja vetovoimaa tehokkaalla ja yhdenmukaisella viestinnällä.</p> <p>Panostamme alueelliseen kehittämiseen seudullisen elinkeinoyhtiön omistajuuden ja rahoittamisen kautta. Kehittämistä seurataan Business Tampereen asiakastytyväisyydellä.</p> <p>Luomme joustavalla ja ketterällä palvelulla sekä myönteisellä asenteella hyvää yritysilmapiiriä ja edesautamme yritysten määrän kasvua.</p>	<p>Vuonna 2021 aloimme seuraamaan osavuositain keskeisiä näkyvyysmittareita (esim. sivuklikkaukset ja medianäkyvyys). Tavoitteena sivulataukset +20 % ja medianäkyvyys +10 % vuodesta 2022.</p> <p>Asiakkaan tyytyväisyys Business Tampereen toimintaan / NPS-luku (Net Promoter Score eli asiakkaiden suositteluindeksi). Luku kasvaa suhteessa vuoteen 2022.</p> <p>Hyvä sijoitus Pirkanmaan Elinvoimakunta -kilpailussa (v. 2020–2022 2. sija, v. 2019 3. sija, 2018 2. sija ja 2017 1. sija). Suomen Yrittäjien Kuntabarometri-kysely tehdään seuraavan kerran v. 2024.</p>

	Lempäälän Kehityksen henkilökunta kontakttoi aktiivisesti sekä Lempäälässä jo toimivia että Lempäälään sijoittumisesta kiinnostuneita yrityksiä.	Yrityskohtaamisten määrä, 500 yritystä vuodessa.
Kasvu ja elinvoima	<p>Y-tiimissä huolehdimme tonttien luovutusprosessin sujuvuudesta ja asiakasnäkökulmasta. Luovutuskriteereissä painotetaan työpaikkojen lukumäärää.</p> <p>Tavoitteena on yhteistyössä yhdyskunnan palvelualueen kanssa luovutettavissa olevan riittävän yritystonttivarannon turvaaminen ja jatkuva ylläpitäminen.</p> <p>Hyvä yritystonttivaranto näkyvällä sijainnilla mahdollistaa vetovoimaisen toimintaympäristön yrityksille ja kunnan taloudellisen satsauksen lyhyemmän takaisinmaksuajan.</p> <p>Kunnan yritystonttivaranto (10/2022) on 23 ha ja sen laskennallinen myyntiarvo on 5,3 M€</p> <p>Yritysten lukumäärän nettokasvu Lempäälässä 60–70 kpl/v (PRH).</p>	<p>Myydään tai vuokrataan 30 % vuoden alussa vapaana olevan tonttivarannon myyntiarvosta.</p> <p>Yritysten lukumäärän nettomääräinen kasvu (kpl).</p>
Kasvu ja elinvoima	<p>Työttömyysaste pysyy matalana, tavoite-taso on alle 7,5 %.</p> <p>Nuorten työttömien määrä vähenee.</p>	<p>Työttömyysaste</p> <p>Alle 30-vuotiaiden työttömien määrä</p>
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Maaseutupalvelut toteuttaa vuosittain asiakaspalvelukyselyn ja ohjaa sähköisen asioinnin mahdollistamia uusia toimintoja pääasialliseksi toimintatavaksi.	Asiakaspalvelukyselystä saatu palaute ja kokonaisarvosana. Tavoitteena on asiakaspalautteen asteikolla 1–5 saada arvosanaksi yli 4.

Palvelusuunnitelma

Lempäälän kunta vaikuttaa aktiivisella maanosto-, kaavoitus- ja elinkeinotoiminnalla yritysten ja työpaikkojen määrän kehittymiseen. Yritystonttien myyntiarvio on suhteutettu luovutettavissa olevaan kaavavarantoon, jonka kasvattaminen on entistä tärkeämpää. Panostamme erityisesti

uusien yritys- ja toimitilojen kehittämiseen ja markkinointiin kuntakeskuksessa sekä työpaikkojen lukumäärään tontinluovutuskriteerinä.

Kehitämme CRM-asiakashallintajärjestelmää tukemaan maanhankintaprosessia sekä toimitilojen markkinointia ja hallintaa. Kehitämme Menesty Lempäälässä -palveluprosessin tukemaan yritysten koko elinkaarta ja eri palvelutarpeita yhteistyössä kunnan eri yksiköiden kanssa.

Kunnan positiivinen tunnettuus, hyvä palvelu ja yritysilmapiiri ovat tärkeitä vetovoimatekijöitä.

Lempäälän kuntakeskusta ympäröivät vesistöt tarjoavat ainutlaatuiset mahdollisuudet matkailun kehittämiseen. Panostamme keskustasaaren ympäri kiertävän melontareitin kehittämiseen ja markkinointiin, mukaan lukien Hääkiven alue. Jatkamme vesistön matkailullista hyödyntämistä Lempäälässä.

Panostamme Erik Ednerin torin toimintaan tarjoamalla yrityksille ja yhteisöille helpon ja toimivan torivaraukonseptin, joka mahdollistaa torimyynnin ja tapahtumien järjestämisen. Sääksjärven torin toimintaa kehitetään yhdessä neljännen sektorin ja alueen toimijoiden kanssa tarjoamalla muun muassa markkinointiapua.

Pyrimme elinkeinoviestinnässämme yhdenmukaisuuteen ja systemaattisuuteen koko kuntaorganisaation kanssa.

Panostamme kumppanuuksissa joustavaan ja ketterään palveluun yrityksille tärkeiden asioiden eteenpäin viemisessä. Kehitämme hankintayhteistyötä mm. yhdessä yrittäjien ja kunnan hankinnoista vastaavien kanssa.

Työllisyyspalvelut tarjoaa laadukkaita ja vaikuttavia työllisyyspalveluita ja valmistautuu toiminnan isoon suunnanmuutokseen. Työllisyyden edistämisen kuntakokeilu jatkuu. Osallistumme koko Pirkanmaan palvelustrategiatyöhön ja valmistaudumme Tapa24-uudistukseen, jossa valtion palvelut siirtyvät paikallistasolle pysyvästi. Rakennamme yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa erityisesti työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun osalta (TYP).

Maaseutuelinkeinoviranomaistoiminta laajenee 1.1.2023 Lempäälän kunnan isännöimänä nykyisten sopimuskuntien (Akaa, Nokia, Pirkkala, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti ja Ylöjärvi) lisäksi Juupajoen, Kangasalan, Oriveden, Pälkäneen ja Tampereen alueille. Nk. liikkeenluovutuksen myötä henkilöstön määrä kasvaa neljällä. Valmistelussa olevilla tehtävien eriyttämisillä ja työnjaoilla turvataan asiakaslähtöinen palvelu. Asiakaspalvelutyytyväisyyttä seurataan jatkossakin säännöllisesti.

Euroopan unionin hyväksymä uusi maatalouden ja maaseudun kehittämisohjelma (CAP27) vuosille 2023–2027 tulee voimaan 1.1.2023. Kansalliset painotukset CAP-uudistuksessa ovat aktiivinen ruuantuotanto, ympäristö- ja ilmastoviisas maatalous ja uudistuva ja monipuolinen maaseutu. Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen maaseutuelinkeinoviranomaiset

toimeenpanevat uusien säädösten pohjalta maatalouden ja maaseudun kehittämissuunnitelman toteutusta. Uuden ohjelmakauden myötä maatalouden eri tuki- ja korvaushakemukset ovat mahdollisia ainoastaan sähköisesti. Vastaavasti myös osittain kuntarahoitteinen Leader-toiminta uudistuu maaseudun kehittämissuunnitelman mukaisesti.

Työllisyyspalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Työttömien määrä	762	786	750
Työttömyysaste	6,7	7	6,5
Alle 30-vuotiaiden työttömien määrä	136	167	150
Pitkäaikaistyöttömien määrä	230	160	200
Alle 30-vuotiaiden aktiivointiaste	33	40	40
Koko kunnan aktiivointiaste	36,4	50	35

Maaseutuviranomaistoiminta	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Lempäälän maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueella maataloustukea/korvausta hakeneiden maatalojen määrä	1 021	1 020	1 710
Lempäälässä maataloustukea/korvausta hakeneiden maatalojen määrä	100	100	100
Maaseutuviranomaistoiminnan sähköisen asiointi, %	96	96	100
Yhteistoiminta-alueelle maksetut tuet ja korvaukset, M€	28,3	30,0	53,0
Viranomaistoiminnan hallintokulut maksetuista tuista, %	1,3	1,0	1,2
Maaseutuviranomaistoiminnan asiakaspalautteen kokonaisarvosana asteikolla 1(huono)-5(kiitettävä)	4,3	4,0	4,1

HALLINTOPROSESSI

Hallintoprosessi tukee kunnan luottamushenkilöorganisaatiota ja ohjaa palvelualueita sekä koko kuntakonsernia toimimaan hyvän hallinnon mukaisesti. Hallintoprosessin tehtävänä on edistää kunnan digitalisaatiota sekä asiakaslähtöistä palvelutoimintaa. Hallintoprosessiin kuuluvat Digipalvelut, Palvelukäytävä sekä hallinto- ja asiantuntijapalvelut ja tiedonhallinta. Palvelukäytävä vastaa kunnan monipuolisesta asiakaspalvelusta niin Lempäälän kuin valtiollisen asiointipisteen puitteissa.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Hallinnollisiin palveluihin liittyvä asiakirjahallinto asian kirjaamisesta arkistointiin saakka on kokonaan digitaalinen ja digitaaliset palvelualuekohtaiset toimintatavat on yhtenäistetty (esim. sopimushallinta).	Digitaaliset palvelualuekohtaiset toimintatavat on kuvattu ja käyttöön otettu.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Otamme laatutyökalut käyttöön suomi.fi sähköisissä palveluissa.	Laatutyökalut on otettu käyttöön 75 %:ssa Lempäälän kunnan sähköisistä suomi.fi palveluista. Asiakaspalautetyökalu on lisätty 75 %:iin laatutyökalut käyttöönotaneista sähköisistä palveluista asiakaspalautteiden seuranta ja palveluiden kehittämistä varten.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Työn näkyväksi saattaminen ja parempi organisointi sekä palvelualueiden aktiivinen palvelu digitaalisissa asioissa. Työtehtävien kirjausjärjestelmän edelleen kehittäminen digiyksikössä.	Aktivoidaan palaute loppukäyttäjille ja suoritetaan henkilöstölle kysely palvelun toimivuudesta. Asteikolla 1–5 tavoitteena 3,5. Asian ratkaisu asiakkaan kannalta tyydyttävässä ajassa selvitetään palautekyselyllä asteikoilla 1–5 tavoitteena 4 (=samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä).
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Palvelukäytävä ohjaa kunnan asiakaspalvelua niin sisäisesti kuin ulkoisesti. Edelleen kehitämme digitaalisia toimintatapojamme ja tulkitsemme saadun asiakaspalautteen perusteella	Kokoamme kuukausittain sähköisten asiakaspalautteidemme määrää ja tuloksia myös internetsivuillemme. Tavoittelemme nykyisellä asiakaspalautte-

	<p>toimintaamme tiedolla johtamisen metodien mukaisesti.</p> <p>Palautekanavan kasvaneeseen suosioon vastaamme kehittämällä toimintatapojamme ja käyttöönottamalla uusia ominaisuuksia.</p>	<p>järjestelmällämme palvelun laadunarvioinnissa arvosanaa 8 asteikolla 1–10.</p> <p>Jatkamme palautekanavan palveluaikojen seuranta ja pidämme tavoitteen vastata asiakkaallemme kolmen työpäivän aikana. Seuraamme lisäksi, että palauteisiin vastaajien määrä vastaa tarvetta neljännesvuosittain.</p>
--	---	---

Palvelusuunnitelma

Jatkamme järjestelmällistä asianhallintajärjestelmän kehittämistä niin, että hallinnollisiin palveluihin liittyvä asiakirjahallinto on digitaalinen asian kirjaamisesta aina arkistointiin saakka. Yhtenäistämme hallinnon käytäntöjä koko organisaation tasolla toteuttamalla hallinnon prosessityön ja kehitämme sekä yhtenäistämme yhteistyön uudistuvan kuntaorganisaation mukaiseksi. Hallintoprosessi toteuttaa omalta osaltaan tarvittavan uuden kuntaorganisaation edellyttämän muutosprosessin vuoden 2023 kuluessa. Tehokkaasti toimiva tukipalvelu mahdollistaa laadukkaan kuntalaispalvelun. Tietosuoja-asetuksen vaatimusten toteutumista seurataan säännöllisesti toteutettavalla kartoituksella ja tuetaan mm. koulutuksilla ja tiedotuksella.

Vuonna 2023 järjestetään eduskuntavaalit. Varsinainen vaalipäivä on 2.4.2023 ja kotimaan ennakkoäänestys järjestetään 22.–28.3.2023.

Palvelukäytävä jatkaa kunnan asiakaspalvelun kehittämistä ottamalla käyttöön uusia ominaisuuksia Palautekanavalle. Vuoden aikana palautteenantaja pystyy tarkistamaan palautteen käsittelyvaiheen palvelusta. Palvelukäytävä pyrkii nostamaan tilojen käyttöastetta sekä helpottamaan kunnassa toimivaa asiantuntijatyötä yhteistyön kehittämisellä.

Hyvinvointialueen aloittaessa vuoden 2023 alussa kunnan digipalvelut pyrkivät takaamaan asiakkaiden palveluiden saatavuuden ja henkilöstön toiminnan edellytykset suuren muutoksen edessä. Digipalvelut huolehtivat yhdessä tietohallinnon seutuyhteistyön kanssa mm. laitteistojen, ohjelmistojen sekä puhepalveluiden siirrosta hyvinvointialueelle.

Lempäälän kunta ottaa käyttöön vuoden aikana suomi.fi laatutyökalut suurimmassa osassa kunnan sähköisiä palveluita. Laatutyökalut mahdollistavat mm. palvelun laadun ja käytön seuraamisen. Näin myös sähköisten palveluiden kehittäminen on helpompaa palvelualueille ja prosesseille.

HENKILÖSTÖPROSESSI

Henkilöstöprosessi ohjaa ja tukee palvelualueita ja koko kuntakonsernia toimimaan yhteisten pelisääntöjen mukaisesti palvelussuhde-, työkyky- ja hyvinvointiasioissa, viestinnässä sekä kehittämisessä.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Henkilöstö	<p>Huolehdimme henkilöstömme työhyvinvoinnista, työssä jaksamisesta ja työkyvystä:</p> <p>ILOA Lempäälään -työhyvinvointiohjelmassa luotujen toimintamallien juurruttaminen ja kolmannen osuuden (Arvostava työyhteisö) loppuunsaattaminen.</p> <p>Työkykyjohtamisen ja erityisesti nuorten työntekijöiden sekä esihenkilöiden hyvinvoinnin tuen vahvistaminen.</p>	<p>Henkilöstön Fiiliskyselyn tulokset keskiarvo yli 3,5 (skaala 1–5).</p> <p>Vakituisen henkilöstön sairauspoissaolopäivien kehitys (sairauspoissaolopäivät / henkilö) vähentynyt vuodesta 2022.</p> <p>Joka toinen vuosi tehtävän laajan työhyvinvointikyselyn tulokset indeksiluku vähintään 14,0.</p> <p>Sisäisen työnohjauksen prosessi otettu käyttöön esihenkilöille ja nuorille työntekijöille.</p>
Yhteisöllisyys ja osallisuus	<p>Kunnan brändin vahvistaminen mm. viestinnän monikanavaisuutta lisäämällä eri kohderyhmät huomioiden.</p> <p>Kuntalaisten osallistaminen henkilöstön huomioimisessa.</p>	<p>Seuraajien määrän lisääntyminen eri kanavissa.</p> <p>Tarkalla Korvalla -kampanjan toteutus ja ehdotusten määrän lisääntyminen.</p>
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	<p>Poikkeustilanteisiin varautuminen</p> <p>Rekrytointiviestinnän kehittäminen</p>	<p>Poikkeustilannevarautumiseen liittyvien järjestelmien käyttöönotto.</p> <p>Uusien rekrytointikanavien pilotointi</p>

Palvelusuunnitelma

Yhteistyötä palvelualueiden tukena vahvistetaan vahvemalla sisäisellä tuella palvelussuhde- ja henkilöstöasioissa. Kehitämme palkkausjärjestelmää uuden työehtosopimuksen mahdollisuuksien mukaisesti.

Henkilöstöetuuksia parannetaan nostamalla liikunta-, kulttuuri- ja hierontaetuuden määrää henkilöstön toiveiden mukaisesti ja lisäämällä etuusvalikoimaan työmatkaedun. Otamme käyttöön myös työsuhdepolkupyörän.

Uudet hybridityöskentelyn muodot ja toimintatavat haastavat toimintaamme edelleen. Oman itsensä ja työn itsenäisen johtamisen muutos on suuri kaikkialla. Henkilöstön työkyvyn tukeminen edellyttääkin sekä työkykyjohtamisen käytäntöjen kehittämistä että henkilö- ja ryhmäkohtaista tukea. Jatkamme esihenkilöiden ja organisaation kehittämistä sekä palvelumuotoilukoulutusten että Esihenkilöakatemian muodossa. Tarjoamme lisäksi esihenkilöille sekä nuorille työntekijöille työnohjausta tukemaan vaativissa tehtävissä onnistumista.

Työkykyjohtamisen käytäntöjä kehitetään yhteistyössä johdon ja esihenkilöiden sekä työeläkeyhtiön ja työterveyden palveluntuottajan kanssa. Vuonna 2021 toteutetun työterveyden vaikutavuuden arvioinnin perusteella kehitetään toimenpiteitä erityisesti mielenterveyteen liittyvien tukimuotojen osalta.

Työkykytilanteita tukemaan jatkamme tukivakanssien hyödyntämistä. Tavoittelemme eläkemaksujen alentamista tehokkaalla uudelleensijoittamistoiminnalla. Tukivakansseja perustetaan palvelualueiden käyttöön tarpeen mukaisesti ja lisärahoitustarpeet tuodaan erillisinä lisätalousarvioesityksinä.

ILOA Lempäälään-työhyvinvointiohjelman (ILOA III Arvostava työyhteisö) jatketaan suunnitellusti.

Syksyllä 2023 toteutetaan työhyvinvointikysely.

Otamme käyttöön anonyymien rekrytoinnin käytännöt.

Päivitetty strategia ohjaa viestintää vahvasti. Kehitämme erityisesti somenäkyvyyttä, niin rekrytointien näkökulmasta kuin muutenkin.

TALOUSPROSESSI

Talousprosessi ohjaa ja tukee toimielimiä, palvelualueita ja koko kuntakonsernia edistämään kuntastrategiaa yhteisillä kokonaistalouden tavoitteilla. Vuodesta 2020 lähtien kirjanpito- ja reskontrapalveluista on vastannut in house -yhtiö Sarastia Oy. Kunnan omaa henkilöstöä käytetään talouden asiantuntijapalveluihin ja laskutuspalveluihin.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Tavoitteena ajantasaisen informaation ja talousosaamisen lisääminen.	<p>Kunnan sisäisten talouspalveluiden toimivuuden ja kehittämisen arvioimiseksi tehdään käyttäjäkysely, jonka arvosana on asteikolla 1–5 vähintään 3,5.</p> <p>Välittömän palautteen ja asiakkaan osaamistason muutosta mittaavan kyselyn käyttöönotto. 2/3 vastaajista arvioi annettua palvelua ja osaamistason parantumisesta onnistuneeksi.</p> <p>Sarastian tuottamien talouspalveluiden toimivuudesta ja kehittämistarpeista laaditaan erillinen käyttäjäkysely.</p>

Palvelusuunnitelma

Talouspalvelut yksikön henkilöstöresurssit vähenevät HVA muutoksen johdosta vuoden 2023 alusta lukien. Yksiköstä siirtyy Pirkanmaan hyvinvointialueelle kolme henkilöä 1.1.2023 alkaen. Tämä muutos vaatii sisäisen tukipalvelutuotannon sisällön ja laajuuden uudelleen arviointia. Lisäksi palvelualueiden omaa talousosaamista tulee vahvistaa. Uuden kunnan organisaatorakenteen muutos tulee kasvattamaan tuotettavan sisäisen tukipalvelun tarvetta ja siten haastamaan jäljelle jäävän talouspalveluhenkilöstön resurssien riittävyyden.

Edellä todettuun liittyen talouspalvelut keskittyy turvaamaan ajantasaisen ja laadukkaan taloustiedon tuottamisen toiminnan johtamisen tueksi. Avainasemassa on talouspalveluhenkilöstön sekä talouden parissa palvelualueilla työskentelevien henkilöstön koulutus ajantasaisen informaation ja talousosaamisen lisäämiseksi. Osaamisen lisäämisellä tavoitellaan paitsi tiedon lähteelle löytämistä, myös sen hyödyntämistä talouden järjestelmiä käyttäen. Yhteistyön organisoimien tapoja ja sisältöä tulee uudelleen arvioida yhteistyössä palvelualueiden kanssa.

Sarastia Oy:n palveluiden hinnoittelumalli muuttuu vuoden 2023 alusta lukien. Muutoksella in house -yhtiö Sarastia yhdenmukaistaa hinnoittelurakennetta ja parantaa hinnoittelun läpinäkyvyyttä sekä asiakkaiden kohtelun tasapuolisuutta. Kokonaiskustannusten odotetaan laskevan talouspalveluiden osalta vajaa 20 %. Sarastian palvelutuotannon laatua, kustannuksia ja palvelutarpeeseen vastaamista arvioidaan säännöllisten yhteistyöpalaverien avulla.

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

1000e	**TP 2021	**TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
		+ Muutos			
Toimintatulot (ulk)	5 005	4 723	4 503	4 555	4 608
Toimintamenot (ulk)	-44 541	-45 909	-48 176	-49 440	-50 664
Toimintakate (netto)	-39 537	-41 187	-43 673	-44 885	-46 056
Toimintatulot* (ulk ja sis)	5 008	4 723	8 634	8 686	8 740
Toimintamenot* (ulk ja sis)	-62 417	-64 479	-66 608	-67 872	-69 096
Toimintakate (netto ulk ja sis)	-57 409	-59 757	-57 974	-59 186	-60 357
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-298	-340	-9	-9	-9
Muut lask. vyörytyskustannukset	-2 117	-2 220	-3 593	-3 593	-3 593
Kokonaiskustannukset (ulkoiset-, sisäiset- ja vyörytys menot sekä pois- tot)	-64 832	-67 039	-70 210	-71 474	-72 698

* valtuustoon nähden sitovat erät

** TP 2021 ja TA 2022 eurot perustuvat ko. vuosien organisaatorakenteeseen

HALLINTO JA ALUEELLISET PALVELUT, KASVATUS JA OPETUS

Hallinto ja alueelliset palvelut, kasvatus ja opetus vastaa palvelualueen yhteisten asioiden hoidosta ja koordinoinnista, lautakuntatyöskentelyn sujuvuudesta sekä yhteistoiminnasta muiden palvelualueiden ja prosessien kanssa. Uuden kunnan myötä korostuu sujuva yhdyspintatyö Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi tehtävänä on tukea Lempäälän kuntastrategian jalkauttamista edesauttamalla tehtäväalueiden tavoitteiden toteutumista sekä hallinnon ja talouden sujuvaa hoitamista reagoimalla proaktiivisesti toimintaympäristön muutoksiin.

Lempäälän kunta järjestää perusopetuslain (21.8.1998/628) mukaista koululaisten aamu- ja ilta-päivätoimintaa esioppilaille sekä peruskoulun ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä kolmannelta yhdeksänteen vuosiluokkien erityisen tuen piirissä oleville oppilaille. Toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista ja maksullista

Lempäälän lukio on yleissivistävä, ylioppilastutkintoon johtava toisen asteen oppilaitos. Lukion tehtävänä on mahdollistaa opiskelijoilleen nykyaikainen ja korkeatasoinen koulutus pohjalla siten, että heillä on hyvät valmiudet jatko-opintoihin ja edelleen työelämään. Virta-kampus on moderni ja yhteisöllinen toisen asteen oppimisympäristö (Lempäälän lukio ja Tredun ammatillinen koulutus), jonka monipuolinen ja tulevaisuuteen suuntaava koulutustarjonta osaltaan mahdollistaa perusopetuksen jälkeisen koulutuksen ja sivistyksen omassa kunnassa.

Nokian, Pirkkalan, Lempäälän ja Vesilahden kuntien muodostama Pirkan opisto järjestää yleissivistävää ja harrastuksia tukevaa koulutusta sekä taiteen perusopetuksen opetuspalveluja neljään opiston jäsenkuntaan.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Hallinnon palveluprosessit ovat sujuvia sekä asiakas- että työntekijänäkökulmasta.	Hallintopäätökset annetaan asian vireilletulosta yksilöpäätöksissä seitsemän (7) vuorokauden kuluessa asian vireilletulosta. Koulukuljetus- sekä aamu- ja ilta-päivätoiminnan osalta päätökset ovat valmiina 7/2023.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden uudelleenmuotoilu osana sujuvaa yhdyspintatyötä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa.	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä opiskeluhoitosuunnitelma on päivitetty yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa 11/2023.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Lempäälän lukion opiskelun tuki ja opinto-ohjaus ovat uuden lukion opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisia ja seutukunnallisesti kilpailukyisiä.	Lukion opinto-ohjaajalla ohjattavia maksimissaan 225 opiskelijaa. Lukion erityisopetuksen tuntiresurssin lisäys 6 kurssia.
--	---	---

Palvelusuunnitelma

Kasva, Opi ja Opiskele Lempäälässä - Vahva silta tulevaisuuteen -toimenpideohjelma päivitetään varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen osalta vuoden 2023 aikana uuden Lempäälä - Kunta, joka sanoo kyllä -kuntastrategian strategisten painopisteiden osalta osallistamalla eri sidosryhmiä valmisteluun. Toimenpideohjelmassa otetaan huomioon kestävän palveluverkkosuunnittelun tukena palvelutarpeen ennustemalli, taustamuuttajat ja palvelutarvemuutosten havainnointi.

Hallinnon ja alueellisten palvelujen ja toimintojen järjestämisen osalta tavoitteena on sujuvat ja kuntalaislähtöiset palveluketjut ja toimiva yhdyspintatyö muuttuvissa toimintaympäristöissä. Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa korostuu palveluiden synkronointi hyvinvointialueella sekä kuntaan jäävien palveluiden ja tehtäväkuvien uudelleen muotoilu (mm. psykiatriset sairaanhoitajat ja perhetuivat) sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan pedagoginen kehittäminen.

Varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä perusopetus toimivat yhteistyössä ja muodostavat lapsen kasvun ja kehityksen kannalta sisällöllisesti ja johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden huomioiden lapsen yksilölliset tarpeet. 1.1.2023 lähtien aamu- ja iltapäivätoiminta on osa lasten, nuorten ja perheiden palveluiden vastuualuetta.

Lempäälän kunta on mukana Sitouttava kouluyhteisö -hankkeessa, jossa on käynnistynyt 2. hankkeausi (1.7.2022–31.7.2023). Hankkeessa työskentelee 1,5 hyvinvointiohjaajaa. Toimintamallilla ennaltaehkäistään koulupoissaoloja ja tuetaan varhaista puuttumista. Opetus- ja kulttuuriministeriö ehdottaa valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen hallinnonalalleen 7,6 miljardia euroa, mikä on 175 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa. Tämän myötä Sitouttavan kouluyhteisötyön toimintamalli olisi mahdollista vakiinnuttaa ja jatkaa myös Lempäälässä.

Lukion uudessa opetussuunnitelmassa korostetaan ohjauksen merkitystä opiskelijan tukemisessa sekä opiskelijan oikeutta erityisopetukseen (lukiolaki). Opinto-ohjaajien määrä on seudun muihin vastaavaan lukioihin verrattuna pieni ja opiskelijoiden määrä suhteessa käytettäviin työntunteihin nähden suuri. Lisäksi tarve erityisopettajan antamaan tukeen on tarjontaa suurempi ja tarpeen ennustetaan kasvavan.

Opetushallituksen koronasta johtuvien oppimis- ja hyvinvointivajeiden paikkaamiseen tarkoitulla erityisavustuksella Lempäälän lukiossa rahoitetaan lukuvuonna 2022–2023

yhteisöpedagogin toimintaa, josta saadun opiskelija- ja työntekijäpalautteen perusteella on hyvinvointia edistävä vaikutus yksilö- ja kampustasolla.

Lukio	2021–2022	2022–2023	Ennakkoarvio 2023–2024
Opiskelijamäärä 20.9. yhteensä	417	425	440
kotipaikka Lempäälä	297	293	
kotipaikka muu kuin Lempäälä	120	132	
vaihto-oppilaita	1	3	
kaksoistutkinto-opiskelijat (ei tilastossa)	44	34	
TUVA opiskelijat (ei tilastossa)	-	8	

Aamu- ja iltapäivätoiminta lasten lukumäärä 20.9.	2021–2022	2022–2023	Ennakkoarvio 2023–2024
esiopetus	281	272	277
1. luokkalaiset	232	252	236
2. luokkalaiset	105	86	105
3.–9. luokkalaiset	5	3	-
yhteensä lapsia toiminnassa	623	613	618

OSAKE

Lempäälä jatkaa vastuukuntana seudullisessa kasvatus- ja opetusalan osaamisen kehittämispalvelu Osakkeessa. Tampereen seudun Osake on Tampereen seudun kasvatus- ja opetusalan henkilöstön osaamisen kehittämisen palvelu, jota ohjaa ja rahoittaa Tampereen kaupunkiseudun kahdeksan kuntaa. Palvelua tarjotaan varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä lukiotoiminnan henkilöstölle. Palveluun voivat osallistua myös muut Pirkanmaan kunnat sekä yksityiset palveluiden tuottajat erillisestä korvauksesta.

Osakkeen talouskokonaisuus muodostuu 1) perustoiminnan budjetista, 2) valtionavustuksista, joita kohdennetaan hanketoimintaan sekä 3) seudullisesta oman rahoituksen oppimateriaalihankkeesta.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Henkilöstö	Osakkeen perustoiminnan pääpaino koulutus- ja opetusalan palveluissa, jossa toteutetaan 3000 koulutettavapäivää (1 ktp. = 6 h opiskelua / osallistujaa). Koulutukset tuotetaan kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.	Kustannustehokkuutta arvioidaan €/ktp, tavoite keskimäärin 100 €/ktp/hlö. Laatua arvioidaan ja kehitetään osallistujapalautteella, tavoite vähintään 3,5/5.
Palveluiden ja toiminnan kehittämisen	Seudullisen digitaalisen oppimateriaalin tuotantoprosessin edelleen kehittäminen ja laajentaminen. Valmistu ympäristöopin digitaalista oppimateriaalia 3.–6. luokille kehitetään edelleen. 0.–2. luokkien ympäristöopin digitaalisen oppimateriaalin tuotantoa jatketaan. 7.–9. luokkien terveystiedon digitaalisen materiaalin tuotantoa jatketaan 9. lk. materiaalien osalta.	Koko materiaalin käyttöaste, tavoite alkuvaiheessa 50 % oppilaista, valmis materiaali 80 %:a oppilaista. Hyvä käyttäjätyytyväisyys ja saatu palaute opettajilta ja oppilailta, tavoite vähintään 3,5/5.
Palveluiden ja toiminnan kehittämisen	Toiminnan profiiliin sopivan seudullisen kehittämishankkeen hakuprosessin edelleen kehittäminen. Valtionavustuksia haetaan aktiivisesti subventoimaan kuntaosuuksia sekä sellaiseen kuntien kehittämistyöhön, joka olisi joka tapauksessa tehtävä sekä sellaiseen kuntien kehittämistyöhön, joihin yksittäinen kunta ei pysty hakemaan avustusta.	Valtionavustushakemusten onnistumista arvioidaan vuosittain Hyvinvointipalveluiden kehittämissuunnitelmassa, tavoite vähintään yksi uusi alkava seudullinen valtionavustusrahoitus vuosittain.

Palvelusuunnitelma

Osake tuottaa myös vuonna 2023 koulutuksia, tapahtumia ja webinaareja, joilla turvataan henkilöstön osaamisen kehittyminen strategissa ja tarvelähtöisissä kasvun ja oppimisen, hyvinvoinnin ja johtamisen teemoissa. Palveluita tuotetaan niihin tarpeisiin, joihin kuntien olisi joka

tapauksessa reagoitava. Näin voidaan kehittää palveluiden seudullista tasa-arvoista saatavuutta, laatua ja kustannustehokkuutta, ja tarjota koko seudun henkilöstölle yhtäläiset osaamisen kehittymisen mahdollisuudet.

Vuoden 2023 kesään mennessä valmiina ovat ympäristöopin 3.–6. lk. oppimateriaali, kaksi pilottikurssia 0.–2. lk. materiaalista sekä terveystiedon 7. lk. oppimateriaali. Vuoden 2023 elokuussa käynnistetään terveystiedon 8. lk. materiaalin tekeminen sekä jatketaan 0.–2. lk. ympäristöopin materiaalien tekemistä. Sekä alueellisesti että kansallisesti lisätään materiaalin tunnettuutta.

Valtionavustuksia haetaan vuonna 2023 aktiivisesti strategisesti tärkeisiin teemoihin. Valtionavustushaussa seurataan hallitusohjelman tavoitteita ja tarjotaan kunnille tukea tehtäviin, joita niiden olisi joka tapauksessa hoidettava. Valtionavustushakemuksista keskustellaan palvelua ohjaavien kuntien kanssa, ja kirkastetaan muutamia keskeisiä seudullisia teemoja hakuihin.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Koulutettavapäivien määrä	3 130	3 000	3 000

OPETUSPALVELUT

Esi- ja perusopetuksen tehtävänä on edistää lasten ja nuorten oppimista, kasvamista ja kehittymistä itseään, kanssaihmissiään ja ympäristöään arvostaviksi yhteiskunnan jäseniksi. Perusopetusta annetaan yleisopetuksena ja joustavana perusopetuksena. Oppimisen ja koulunkäynnin tukena annetaan tehostettua ja erityistä tukea lähtökohtaisesti muun opetuksen yhteydessä.

Lempäälän kunnan esi- ja perusopetuksen kouluverkossa on yksitoista koulua. Alakouluista (esi-6. lk.) kuusi on kyläkouluja ja neljä isoja alakouluja, Yläkouluja (7.–9. lk.) on kolme. Oppilaita on lukuvuonna 2022–2023 yhteensä 3 813, joista 7 on valmistavalla luokalla. Lukion opiskelijamäärä on 423.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Joustavan esi- ja alkuopetuksen tavoitteena on, että Lempäälän esiopetusryhmät ja 1.–2. luokat tekevät säännöllistä, suunnitelmallista ja tavoitteellista yhteisopettajuutta, jossa huomioidaan lapsen yksilöllinen eteneminen. Tavoitteena on edelleen mahdollistaa ja tukea joustavat siirtymät ja ryhmittelyt oppilaiden mahdollisten haasteiden ja tuen tarpeiden mukaan. Tavoitteena on lapsen ikä- ja kehitystason mukaisen oppimisen etenemisen tukeminen.	Kouluilla on joustavan esi- ja alkuopetuksen toteuttamisen minimisuunnitelma valmiina 04/2023 loppuun mennessä. Koulujen lukuvuoden 2023–2024 työjärjestyslaadinnassa on huomioitu palakitukset (samanaikaiset saman oppiaineen tuntien toteuttamiset) joustavan esi- ja alkuopetuksen aloittamisen mahdollistamiseksi lukuvuoden 2023–2024 alusta lukien. Toiminta kirjataan koulujen opetussuunnitelmaan perustuvaan suunnitelmaan syyskuun 2023 loppuun mennessä.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Esi- ja perusopetuksen nivelvaiheyhteistyön kehittäminen ja keskinäisen vuoropuhelun tiivistäminen varhaiskasvatuksen kanssa, eheyttämään 5–6-vuotiaiden siirtymistä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen.	Nivelvaiheyhteistyön vuosikellorunkoon suunnitellut tapaamiset ja koulutukset toteutuvat toimintavuoden aikana.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Esi- ja perusopetuksen digitaalinen ekosysteemi ja oppimistilanteissa tapahtuva teknologian käyttö tulevat luontevaksi osaksi esi- ja perusopetuksen arkea. Toiminnalla edistetään pedagogista	Käytössä on riittävä määrä oppilaslaitteita, jotta opetussuunnitelman mukainen digitalisaatio voi toteutua. Suunnitelma 4.–9. luokkien oppilaiden

	<p>toimintaa, joka suuntautuu laaja-alaisen osaamisen- sekä oppimisen osa-alueisiin.</p> <p>Oppilaiden digitaitojen vahvistaminen, jotta oppilaat osaavat käyttää digitaalisia laitteita ja palveluja sekä ymmärtää niiden taustalla olevaa toimintalogiikkaa. Samalla vahvistetaan oppilaiden uuden lukutaidon ja ongelmanratkaisutaitojen kehittymistä ja kykyä löytää tietoa.</p>	<p>laitehankinnasta pohjautuu 3-vuotissuunnitelmaan.</p> <p>Kaikilla kouluilla toteutetaan digimentorointia lv. 2022–2023. Esi- ja perusopetukselle laaditaan mediakasvatuksen, TVT-taitojen ja ohjelmointiosaamisen taitokalenteri, vuosikello ja vastuumatriisi ja ne otetaan käyttöön elokuussa 2023.</p>
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	<p>Koulujen kerhotoiminta on säännöllistä ja monipuolista ja toimintaa on joka koululla.</p> <p>Kouluväkivallan torjuntaa tehostetaan yhteistyössä oppilashuollon kanssa.</p>	<p>Kerhotoimintaa järjestetään Harrastava koululainen-toiminnan puitteissa 1 000 oppilaalle lukuvuoden 2023–2024 aikana. Tavoitteen mukainen toiminta on pohjustettu ja aloitettu jo lukuvuonna 2022–2023.</p> <p>Koululaisten hyvinvointikyselyiden tuloksissa kiusatuksi tulemisen kokemukset vähenevät selvästi.</p>

Palvelusuunnitelma

Esi- ja perusopetuksen painopistealueina lukuvuoden 2022–2023 aikana on laadukkaan kokopäiväpedagogiikan toteuttaminen lasten arjessa niin koulupäivän kuin aamu- ja iltapäivätoiminnan puitteissa. Toteutamme positiivista pedagogiikkaa ja kannustamme oppilaita käyttämään omia vahvuuksiaan huomaavassa hyvässä -hengessä.

Kiinnitämme huomiota oppilaiden mahdollisten poissaolojen syihin ja toimimme moniammatillisesti, jotta saamme ehkäistä koulupudokkuutta. Tuemme monipuolisesti niitä oppilaita, joiden koulunkäynti tai oppiainemenestys koronavuosien ym. vaikutuksesta ovat luisumassa huonompaan suuntaan.

Uimataitoon kiinnitetään huomiota opetussuunnitelman mukaisesti. Ala- ja yläkoulujen oppilaille järjestetään uintiopetusta jossakin Tampereen tai seutukunnan uimahallissa.

Koulujen käyttö- ja täyttöastetta seurataan lukuvuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Koulujen johtamisrakenteen tarkastelua tehdään suhteessa koulujen oppilasmääriin.

Oppilasmäärä erityis- ja perusopetuksessa 20.9.	2021–2022	2022–2023	Ennakkoarvio 2023–2024
Perusopetus yhteensä	3 881	3 802	3 707
vuosiluokat 1–9	3 522	3 484	3 408
esiopetus	359	318	299
Erityistä tukea saavat oppilaat	270	295	295

Perusopetuksen päättäneiden si- joittuminen jatko-opintoihin	2019–2020	2020–2021	2021–2022
9. vuosiluokan oppilasmäärä	312	372	378
Lukioihin	58,0 %	60 %	51 %
joista Lempäälän lukioon	54,1 %	46 %	40 %
Ammatilliset oppilaitokset	38,1 %	36 %	41 %
joista Tredu	84,0 %	68 %	63 %
joista VAAO	15,1 %	25 %	33 %
Ei tutkintoon johtavaa koulutusta*	2,9 %	4 %	8 %
Ilman välitöntä opiskelupaikkaa II-as- teella	1,0 %	0 %	0 %

*sisältää VALMA-koulutuksen v. 2021 asti ja v. 2022 alkaen TUVAKoulutukset ja yhteishakuun lisätyt kansanopistojen linjat.

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Lempäälän kuntastrategia toteutuu varhaiskasvatuspalvelujen vision *”Lapsuus Lempäälässä - vahva silta tulevaisuuteen”* kautta. Varhaiskasvatuksen palvelulupaus *”Autamme jokaista lasta kiipeämään omalle vuorelleen, niin korkealle kuin mahdollista, yhteistyössä häntä ympäröivien turvallisten aikuisten kanssa”* konkretisoi varhaiskasvatuksen visiota.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaan kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Varhaiskasvatuspalvelut järjestävät monipuolisia palveluita varhaiskasvatusikäisille lapsille. Varhaiskasvatuslain mukaisesti varhaiskasvatusta tulee olla saatavilla kunnan järjestämänä tai valvottavana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin, lähipalvelun periaatteella, kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Lempäälässä on 16 kunnallista päiväkotia ja 4 yksityisen palvelutuottajan palvelusetelipäiväkotia. Kunnallisia, kotona toimivia perhepäivähoitajia on 10 ja yksityisiä kotona toimivia perhepäivähoitajia 8 kappaletta. Yksityisiä ryhmäperhepäivähoitokoteja on 3 kappaletta.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Kasvu ja elinvoima	<p>Laadukkaat ja kustannustehokkaasti tuotetut, monipuoliset ja riittävät varhaiskasvatuspalvelut kuntalaisille.</p> <p>Kuntalaisilla on mahdollisuus valita yksityisen- ja kunnallisen palvelutuotannon tarjoamia erilaisia vaihtoehtoja.</p> <p>Varhaiskasvatuspaikka pystytään järjestämään hakijoille lain edellyttämässä määräajassa (14</p>	<p>Lakisääteisiä ryhmäkokoja ei ole ylitetty.</p> <p>Lakisääteinen henkilöstömitoitus täyttyy lapsiryhmissä.</p> <p>Lapsiryhmissä pystytään huomioimaan 1.8.2022 voimaan astuneen varhaiskasvatuslain muutoksen edellyttämät toimet (lapsiryhmän pienennys tai vaihtoehtoisesti ryhmässä avustaja), kun lapsiryhmässä on tukea tarvitsevia lapsia.</p> <p>Varhaiskasvatuspalveluiden palveluohjaus on arvioitu asiakastyytyväisyyskyselyssä laadukkaaksi. Tavoitekeskiarvo 4, arviointiasteikolla 1–5.</p> <p>Yksityisen palvelutuotannon osuus kokonaispalvelutuotannosta enintään 35 prosenttia.</p> <p>Varhaiskasvatuspaikkatarpeen johtuessa ennakkoimattomasta työllistymisestä tai opiskelusta, pystytään paikka järjestämään jokaiselle</p>

	vrk tai 4 kk), lähipalveluperiaatetta noudattaen.	<p>tarvitsijalle 14 vuorokauden kuluessa hakemuksen saapumisesta.</p> <p>Varhaiskasvatuspaikka pystytään tarjoamaan lain edellyttämän lähipalveluperiaatteen mukaisesti 85 prosentille hakijoista toimintavuoden aikana.</p>
<p>Palveluiden ja toiminnan kehittämisen</p>	<p>Laadukas kokopäiväpedagogiikka varhaiskasvatuksen arjessa, jossa tavoitteet asetetaan aikuisten toiminnalle, lasten tarpeisiin pohjautuen.</p> <p>Nivelvaiheyhteistyön kehittäminen ja tiivistäminen esi- ja perusopetuksen kanssa, eheyttämään 5-vuotiaiden siirtymistä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen. Arjen vuoropuhelun lisääminen varhaiskasvatuksen henkilöstön ja esi- ja perusopetuksen henkilöstön kanssa.</p> <p>Varhaiskasvatuksen digitaalinen ekosysteemi ja oppimistilanteissa tapahtuva teknologian käyttö tulevat luontevaksi osaksi Lempäälän kunnan varhaiskasvatusta. Toiminnalla edistetään pedagogista toimintaa, joka suuntautuu laaja-alaisen osaamisen- sekä oppimisen osa-alueisiin</p>	<p>Huoltajien kanssa käytävät varhaiskasvatuksen aloituskeskustelut toteutuvat 100-prosenttisesti.</p> <p>Huoltajien kanssa käytävät lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut toteutuvat 90-prosenttisesti.</p> <p>Pedagogisesti painottuneet asiakastytyväisyyskyselyt, tavoitekeskiarvo 4, arviointiasteikolla 1–5.</p> <p>Lasten asiakastytyväisyyskyselyt (toteutetaan yhtä aikaa huoltajien kyselyiden kanssa), arviointiasteikko hymynaamat, tavoite 90-prosenttisesti hymyä.</p> <p>5-vuotiaiden ryhmien nivelvaiheyhteistyöhön liittyvä asiakastytyväisyyskysely, tavoitekeskiarvo 4, arviointiasteikolla 1–5.</p> <p>Nivelvaiheyhteistyön vuosikellorunkoon suunnitellut tapaamiset ja koulutukset toteutuvat toimintavuoden aikana.</p> <p>Riittävä TVT -laitteiden määrä mahdollistaa varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden edellyttämän teknologian käytön osana arjen oppimistilanteita.</p>

<p>Henkilöstö</p>	<p>Lakisääteinen, kelpoisuusehdot täyttävä, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö.</p> <p>Tavoitteellinen ja suunnitelmallinen siirtyminen vuoden 2030 lakimuutoksen edellyttämään henkilöstörakenteeseen, jolloin jokaisessa lapsiryhmässä kahdella aikuisella tulee olla korkeakoulututkinto.</p>	<p>Hyvä työnantajakuva, joka tuottaa onnistuneet rekrytointiprosessit. Avoimna olleet paikat saadaan 90-prosenttisesti täytettyä kelpoisuusehdot täyttävillä hakijoilla.</p> <p>Sairauspoissaolojen vähentäminen alle 9 pv/hlö/vuosi.</p> <p>Idea- ja tavoitekeskustelut toteutuvat 90-prosenttisesti.</p> <p>Täydennyskoulutusvelvoite toteutuu, 3 pv/hlö/toimintavuosi.</p> <p>Jokaisessa lapsiryhmässä vähintään yksi kelpoisuusehdot täyttävä varhaiskasvatuksen opettaja.</p> <p>Varhaiskasvatuksen opettajien määrää lisätään suunnitelmallisesti, vuositasolla 10 prosenttia, nimikemuutosten ja eläköitymisten myötä. Tavoitteena lakisääteinen henkilöstörakenne vuonna 2030.</p>
<p>Kasvu ja elinvoima</p>	<p>Käynnistetään Kuljuun, Kemin tie 8 sijaitsevalle Y-tontille uuden päiväkodin rakennushankkeen kilpailutus. Päiväkoti toteutetaan elinkaarimallilla, missä palveluntarjoaja vastaa rakentamisesta ja tilojen ylläpidosta sovitun ajanjakson. Päiväkoti on vähintään 10 ryhmäinen. Tavoitteena päiväkodin käyttöönotto vuonna 2024.</p>	<p>Palveluntarjoaja on valittu ja rakennustyöt käynnistyvät.</p>

Palvelusuunnitelma

Varhaiskasvatuksen tehtäväalueen painopistealueena toimintavuoden 2022–2023 osalta on laadukkaana kokopäiväpedagogiikan toteuttaminen varhaiskasvatuksen arjessa, *ilon kautta - arjen leppoistamisen hengessä - lapsen etu edellä*. Positiivinen pedagogiikka, hyvän huomaaminen ja vahvuuksien tunnistaminen ovat ohjaavia toimintamenetelmiä varhaiskasvatuksen inklusiivisessa

kokopäiväpedagogisessa arjessa. Samaa painopistealuetta tullaan toteuttamaan myös toimintavuoden 2023–2024 aikana.

Maaliskuussa 2022 voimaan astuivat uudet valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Lempäälän kunnan uusi paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma astui voimaan 1.8.2022.

1.8.2022 voimaan astunut varhaiskasvatustalon muutos lapsen tuen osalta tulee vaikuttamaan varhaiskasvatuksen tehtäväalueelle myös taloudellisesti. Laki edellyttää, että mikäli lapsiryhmässä on yksi tai useampi tukea tarvitseva lapsi, tulee tämä huomioida lapsiryhmän koossa, sitä pienentävästi tai vaihtoehtoisesti lapsiryhmään tulee palkata avustaja. Paikkojen riittävyys on jo tällä hetkellä haaste ja tästä syystä todennäköistä on, että varhaiskasvatuksen tehtäväalueelle joudutaan esittämään vuoden 2023 aikana perustettavaksi uusia varhaiskasvatuksen avustajan vakansseja.

1.8.2021 astui voimaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos, joka tuotti merkittävän maksutuottokertymän aleneman vuodelle 2022. Valtioneuvosto on budjettiriihessään linjannut, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetaan merkittävästi vuonna 2023, varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamiseksi. Tämä mahdollinen maksutuottokertymän alenema on otettu vuoden 2023 talousarviossa huomioon noin 10 % maksutuottokertymän alenemana vuoteen 2022 nähden. Todennäköisesti tämä arvio on riittämätön ja maksutuottokertymä tulee laskemaan vieläkin enemmän.

Kasva ja opi Lempäälässä ohjelma laaditaan vuosille 2023–2028.

Varhaiskasvatuksen lapsimäärä on kasvanut tasaisesti vuoden 2022 aikana ja ennuste vuodelle 2023 näyttää samansuuntaiselta. Kunnan järjestämisvelvoitetta tulee haastamaan palveluiden kysyntä, verrattuna olemassa olevaan palveluntarjontaan. Uusista varhaiskasvatukseen tulevista lapsista 85 % on alle kolmevuotiaita.

Tehdään suunnitelma kotihoidontuen kuntalisän käyttöönotosta siten, että kuntalisää voitaisiin pilotoida 1.8.2023 alkaen. Pilottia varten valmistellaan muun muassa Lempäälä-lisää koskevat erityiset ehdot, kuntalisän määrä, pilotin laajuus, vaikutukset talouteen ja toteutustapa. Pilotin yksityiskohdista päättää kasvatus- ja opetuslautakunta. Pilottia varten haetaan tarvittaessa erillinen määräraha, jonka myöntämisestä päättää kunnanvaltuusto.

Palvelusetelin käyttö on edelleen nouseva, näin ollen palvelusetelimenot oletettavasti kasvavat edelleen vuoden 2023 osalta, vuoteen 2022 nähden. Vastaavasti yksityisen hoidon tuki, yksityisen hoidon tuen kuntalisä ja kotihoidon tuen menot jatkavat hienoisesti laskua ja näin ollen sinne muotoutuvat kulut tulevat olemaan aiempaa pienemmät. Selvitetään palvelusetelin käyttöönottomahdollisuus yksityiseen perhepäivähoitoon vuoden 2023 aikana.

Suurena haasteena on vuoden 2022 aikana ollut henkilöstön saatavuus koko Tampereen kaupunkiseudulla. Erityisesti kelpoisuusehdot täyttävistä varhaiskasvatuksen erityisopettajista ja

varhaiskasvatuksen opettajista on pulaa. Haasteet näyttävät samansuuntaisilta vuoden 2023 osalta. Tilanteen korjaaminen vaatii kunnalta toimia, mm. palkkausrakenteen uudistamista. Tämä työ on parhaillaan käynnissä.

Kiinnitämme huomioita onnistuneisiin ja hyvin valmisteltuihin rekrytointiprosesseihin, jotta avoinna olevat paikat saataisiin täytettyä kelpoisuusehdot täyttävillä hakijoilla.

Kiinnitämme huomiota henkilöstön hyvinvointiin ja työssäjaksamiseen, jotta sairauspoissaoloja saataisiin pienemmäksi ja sitä kautta säästöjä sijaistalouteen. Hyvinvoiva, motivoitunut ja työhönsä sitoutunut henkilöstö on laadukkaan varhaiskasvatuksen tae.

Varhaiskasvatuksen organisaatiouudistus on saatettu päätökseen ja vertaisjohtajuustoiminta on aloitettu Lempäälän kunnan varhaiskasvatuksessa.

Kasva, Opi ja Opiskele Lempäälässä - Vahva silta tulevaisuuteen -toimenpideohjelma päivitetään varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen osalta vuoden 2023 aikana uuden Lempäälä - Kunta, joka sanoo kyllä -kuntastrategian strategisten painopisteiden osalta osallistamalla eri sidosryhmiä valmisteluun. Toimenpideohjelmassa otetaan huomioon kestävä palveluverkkosuunnittelun tukena palvelutarpeen ennustemalli, taustamuuttajat ja palvelutarvemuutosten havainnointi.

Lapsia hoidossa 31.12. yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023
kokoaikainen varhaiskasvatus (lähinnä 0–5 - vuotiaat)	805	1 190	1 290
osa-aikainen varhaiskasvatus (lähinnä 0–5 - vuotiaat)	114	170	120
Yksityisen hoidon tuen piirissä lapsia	64	70	70
Palvelusetelillä lapsia	204	210	280
Kotihoidon tuen piirissä lapsia	283	350	270

RUOKAPALVELUT

Ruokapalvelut toimii kunnassa 1.1.2023 lukien tulosvastuullisena tehtäväalueena tuottaen ruokapalvelut kunnan päiväkoteihin ja kouluihin. Ruokapalvelut vastaa ruokapalvelun toiminnan suunnittelusta, aterioiden valmistuksesta, kuljetuksesta sekä tarjoilusta asiakaskohteissa. Ruokapalvelut tuottaa aterioita 38 asiakaskohteeseen noin 5 200 asiakkaalle. Ruokapalvelut kehittää aktiivisesti toimintaa kuntastrategiasta nousevien tarpeiden mukaisesti ja panostaa erityisesti asiakkaiden hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen. Toiminta on ammattitaitoista, taloudellista ja asiakaslähtöistä.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Ruokapalvelut toteuttavat asiakastytyväisyyskyselyn vuosittain. Osana toiminnan kehittämistä ja asiakastytyväisyyttä on asiakkaiden vahva osallistaminen ja tunne siitä, että voi vaikuttaa.	Asteikko kyselyssä on 1–5 ja tavoitteena saada arvosanaksi yli 3.

Palvelusuunnitelma

Hyvinvointialueen muutoksen yhteydessä Himmin keittiö, sen noin 200 asiakasta ja kolme ruokapalvelutyöntekijää sekä ravitsemusterapeutti siirtyvät hyvinvointialueen järjestämisvastuulle. Jatkossa ruokapalveluiden asiakassegmentti painottuu opetus- ja varhaiskasvatuspalveluihin, joissa asiakasmäärä on yhä kasvava. Ravitsemusterapeutin työpanosta saadaan Lempäälän kunnan tarpeisiin jatkossa hyvinvointialueelta.

Hyvinvointialueelle siirryttäessä ruokapalveluiden ruokakuljetuksia ja kunnan sisäistä kuljetusta, joka toimii osittain ruokapalvelun kuljetusten yhteydessä, on tarve järjestellä uudelleen.

Ruokapalvelun ravitsemussuunnitelmaa (2021–2025) päivitetään huomioiden ruokapalveluiden painottuminen opetus- ja varhaiskasvatuspalveluihin. Tärkeänä osana ravitsemussuunnitelmaa on ruokakasvatus, jolla pyritään vaikuttamaan yhteistyössä lasten ja nuorten ruokavalintoihin poikkihallinnollisesti. Ruokakasvatus on myös tärkeä elementti lujittamaan yhteistyötä asiakkaiden, kuntalaisten ja erityisesti kunnan toimijoiden välillä. Toiminta palvelee myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä hävikin hallintaa osana HINKU-tavoitteita. Poikkihallinnollisella yhteistyöllä mahdollistamme hävikin minimoimista yhdessä, jolloin pystymme säilyttämään laadulliset tekijät tarjonnassamme sekä vaikuttamaan kasvavaan kulukehitykseen.

Ruokapalvelun sopimuskumppani elintarvikkeissa vaihtuu tukkutoimittajan osalta helmikuun 2023 alussa. Yleisesti ottaen sopimusmuutos sekä maailmanlaajuinen tilanne on vaikuttanut elintarvikkeiden hintoihin merkittävästi. Myös muihin voimassa oleviin sopimuksiin on tehty joitakin hinnantarkastuksia.

Osana HINKU-tavoitteita sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ruokapalveluissa kartoitetaan jälleen mahdollisuuksia hävikkiruoan hyödyntämiseen ja kohdentamiseen kuntalaisille yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden ja seurakunnan kanssa. Ruokapalveluissa jatkuu myös vuonna 2023 maa- ja metsätalousministeriön tukema Varuke (vastuulliset ruokapalvelut) -hanke. Hankeen avulla luodaan malleja- ja työkaluja suunnitelmallisen vastuullisuustyön edistämiseksi esimerkkinä vastuullisuussuunnitelma, jota voidaan hyödyntää myös ruokapalvelun HINKU-tavoitteissa. Hanke päättyy vuonna 2023.

Ruokapalvelussa otetaan käyttöön vuonna 2023 vastuuperehdyttäjämalli, joka sisältää samalla myös työsuojeluparitoiminnan. Toive vastuuperehdyttäjistä nousi Kevan vuosien 2021–2022 aikana rahoittaman työelämän kehittämishankkeen aikana keinona ennaltaehkäistä työkykyriskejä. Vastuuperehdyttäjä on uuden työntekijän tasavertainen kollega, joka vastaa yhdessä esihenkilön kanssa työhön perehdytyksestä ja seurannasta. Vastuuperehdyttäjä toimii uuden työntekijän kouluttajana. Perehdytysjakso luo pohjan vastuuperehdyttäjän ja uuden työntekijän työuran aikaiselle kumppanuudelle. Toimintamallissa vastuuperehdyttäjä, esihenkilö ja työntekijä käyvät työsuhteen alussa aloituskeskustelun, jossa luodaan yhteinen ymmärrys työntekijän osamisesta, koulutustarpeista ja perehdytysvastuun jakamisesta.

Ruokapalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Valmistuskeittiöiden lukumäärä	4	4	3
Palvelukeittiöiden lukumäärä	7	8	8
Aterioiden jakelupisteiden määrä	37	40	38

YHTEISÖLAUTAKUNTA

1000e	**TP 2021	**TA 2022 + Muutos	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot (ulk)	0	0	299	303	308
Toimintamenot (ulk)	0	0	-3 781	-3 863	-3 943
Toimintakate (netto)	0	0	-3 482	-3 560	-3 636
Toimintatulot* (ulk ja sis)	0	0	299	303	308
Toimintamenot* (ulk ja sis)	0	0	-6 181	-6 263	-6 344
Toimintakate (netto ulk ja sis)	0	0	-5 882	-5 960	-6 036
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	-605	-605	-606
Muut lask. vyörytyskustannukset	0	0	-147	-147	-147
Kokonaiskustannukset (ulkoiset-, sisäiset- ja vyörytys menot sekä pois- tot)	0	0	-6 933	-7 015	-7 097

* valtuustoon nähden sitovat erät

** TP 2021 ja TA 2022 eurot perustuvat ko. vuosien organisaatorakentee-
seen

YHTEISÖPALVELUIDEN HALLINTO- JA ALUEELLISET PALVELUT

Uutena lautakuntana 1.1.2023 lukien aloittaa Yhteisölautakunta. Yhteisöpalveluiden hallinto- ja alueelliset palvelut vastaa palvelualueen yhteisten asioiden hoidosta ja koordinoinnista, lautakuntatyöskentelyn sujuvuudesta sekä yhteistoiminnasta muiden palvelualueiden ja prosessien kanssa. Uuden kunnan myötä korostuu sujuva yhdyspintatyö Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi tehtävänä on tukea Lempäälän kuntastrategian jalkauttamista edesauttamalla tehtävälueiden tavoitteiden toteutumista sekä hallinnon ja talouden sujuvaa hoitamista reagoimalla proaktiivisesti toimintaympäristön muutoksiin. Lisäksi hallinnon alle on asemoitu yhteisöpalveluiden hankkeet, osallistuva budjetointi, avustukset ja taiteen perusopetus sekä kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ koordinaation, yhteistyön ja raportoinnin osalta. Taiteen perusopetuksen osalta musiikin ja kuvataiteen perusopetusta järjestetään Pirkan opistossa. Lisäksi kunta avustaa tanssin ja käsityön taiteen perusopetusta. Kunnassa on tarjolla yksityisten oppilaitosten tarjoamana myös käsityön, musiikin ja teatteritaiteen taiteen perusopetusta.

Yhteisöpalveluiden palvelualue on neljän tehtävälueen kokonaisuus: kirjastopalvelut, liikunta- ja palvelut, nuorisopalvelut sekä kulttuuripalvelut. Yhteisöpalvelut on hyvinvointia edistäviä palveluita, jotka kohdentuvat kaikkiin väestöryhmiin eri elämäntilanteissa ja aktivoivat kuntalaisia niin ohjattuun kuin omaehtoiseen toimintaan. Yhteisöpalvelut edistää osallisuutta kuntalaisia koskevilla keskeisillä palvelualueen päätöksissä osana kuntalaisen säädettävää kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Yhteisöpalvelut toteuttaa tehtäviään yhteistyössä kunnan eri toimialojen, julkisen-, yksityisen, kolmannen ja neljännen sektorin sekä kuntalaisten välillä.

Yhteisöpalvelut toteuttaa tehtävissään lakia sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä § 6 sekä lakia yleisistä kirjastoista, liikuntalakia, lakia kunnan kulttuuritoiminnasta ja nuorisolakia.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen tehtävänkuvia tarkentamalla, idea- ja tavoitekeskusteluja toteuttamalla ja ammatillista osaamista vahvistamalla.	Tehtävänkuvat tarkistettu, idea- ja kehityskeskustelut käyty 90 % 2 koulutuspäivää/työntekijä TSR-hankeeseen osallistuminen ja loppuraportointi valmis
	Yhteisöpalveluiden saavutettavuuden edistämisen tavoitteena on saada uusia asiakkaita jo olemassa oleviin palveluihin sekä tapahtumiin, lisäämällä yhteisöpalveluiden ja muiden palvelualueiden	Asiakastyytyväisyyskyselyt: 4/5

	<p>sisäistä yhteistyötä, tapahtumakoordinaatiota ja viestintää. Palvelualustana on yhteisöbussi.</p> <p>Ikäohjelman laadinta osaksi hyvinvointisuunnitelmaa.</p> <p>Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma osaksi hyvinvointisuunnitelmaa.</p>	<p>Yhteisöbussin ajopäivät/lkm kävijämäärä 2 kulttuurikieruetta, 2 kyläkiertuetta</p> <p>Ikäohjelma valmis ja on liitetty osaksi hyvinvointisuunnitelmaa.</p> <p>Ehkäisevä päihdetyön ohjelma valmis ja liitetty osaksi hyvinvointisuunnitelmaa.</p>
Yhteisöllisyys ja osallisuus	<p>Vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen</p> <p>Järjestöfoorumin käynnistäminen</p> <p>Yhteisökirje ilmestyy säännöllisesti ja se toimitetaan yhteisesti eri sektoreiden kanssa</p>	<p>Vaikuttamisen kanavat: lkm., osallistujat</p> <p>Järjestöfoorumi kokoontuu 2 krt/vuosi, osallistujat lkm.</p> <p>Yhteisökirje ilmestyy 10 krt/vuosi, osallistujat lkm.</p>

Palvelusuunnitelma

Yhteisöpalveluiden palvelualueen painopisteinä vuonna 2023 ovat palveluiden saavutettavuuden edistäminen, toimijakentän vahvistaminen ja viestinnän kehittäminen. Yhteisöpalvelut koavat kuntalaiset yhteen ja osalliseksi kulttuurihyvinvointia, terveyttä ja hyvinvointia edistävien, sekä kohtaamisia mahdollistavien tapahtumien ja palveluiden äärelle, toteuttaen kuntalaisien sivistyksellisiä ja kulttuurisia perusoikeuksia. Yhteisöbussi vie yhteisöpalvelut lähelle kuntalaisia, jolloin palvelut ovat saavutettavissa koko kunnassa. Osallisuutta ja lähidemokratiaa vahvistetaan ottamalla osallistuvan budjetoinnin toimintatapa, Lempäälässä Idearaha (osallistuva budjetointi), käyttöön.

Uuden organisaation toimivuutta arvioidaan säännöllisesti. Erityishuomio kohdennetaan henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja työhyvinvointiin. Yhteisöpalveluiden rooli kunnan hyte-työn johtamisessa ja organisoinnissa selkeytetään. Erityisenä painopisteenä ehkäisevän päihdetyön vahvistaminen osana hyte-työskentelyä ja vahvistamalla Lempäälän kunnan henkilöstön osaamista sekä lakisääteisen ikäohjelman valmistuminen osaksi hyvinvointisuunnitelmaa.

LIIKUNTAPALVELUT

Liikuntapalvelut toteuttaa liikuntalakia ja mahdollistaa eri väestöryhmien liikkumisen ja liikunnan harrastamisen elämänsä eri vaiheissa. Liikuntapalvelut järjestää terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukee kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoimintaa, sekä koordinoi ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikuntapalveluiden tehtävä tapahtuu eri toimialojen yhteistyönä ja kehittämällä paikallista, kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä sekä huolehtimalla tarvittaessa muista paikallisista olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivista toimintamuodoista.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Ympäristö ja kestävä kehitys	<p>Liikkumisolosuhdesuunnitelman 2020–2025 mukainen uusien liikuntapaikkojen rakentaminen ja tavoitteellinen niihin kohdentuvien liikuntapaikka-avustusten 2(ulkopuolinen rahoitus) hakeminen. Liikkumisolosuhdesuunnitelma päivitetään 2023 aikana kuntalaiskyselyn pohjalta.</p> <p>Suunnittelussa ja toteutuksessa on 1–2 liikuntapaikkahanketta / talousarviovuosi. Liikuntapaikkarakentamisessa ulkoliikunta-alueiden ja lähiliikuntapaikkojen suunnittelu ja rakennuttaminen yhteistyössä yhdyskunnan palvelualueen kanssa.</p> <p>Ulkoliikuntapaikkojen peruskorjaustarpeet kohdistetaan pääosin ulkoilureittien, ulkokenttien ja uimarantojen perusparantamisiin sekä matalan kynnyksen lähiliikuntapaikkojen ylläpitoon.</p>	<p>Haetut ja myönnetty liikuntapaikka-avustukset.</p> <p>Liikkumisolosuhdesuunnitelma päivitetään vuoden 2023 aikana.</p> <p>1–2 liikuntapaikkahanketta on toteutuksessa / talousarviovuosi.</p>
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	<p>Liikuntapalveluiden toimintojen uudelleenmuotoilun painopisteenä on kaiken ikäisten liikkumisen lisääminen sekä aktivoiminen, erityisesti huomioiden terveytensä kannalta liian vähän liikkuvat kuntalaiset sekä muun palvelutarjonnan ulkopuolelle jäävät kohderyhmät.</p> <p>Liikuntapaikkojen digitaalisten palveluiden, liikuntaryhmien ilmoittautumisjärjestelmän, tilavausjärjestelmän ja digitaalisten lomakkeiden uudistaminen entistä asiakasystävällisemmäksi, informatiivisemmäksi ja joustavammaksi.</p>	<p>Liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville kuntalaisille järjestettyjen kohdennettujen liikuntaryhmien määrä. 80 ryhmää.</p> <p>Liikuntaläheteiden/liikunta-neuvontaläheteiden määrä, osallistuja lukumäärä 50 hlö.</p>

Yhteisöllisyys ja osallisuus	Seuraparlamentin käynnistäminen	Seuraparlamentti kokoontuu 2 krt/vuosi, osallistujat lkm.
------------------------------	---------------------------------	---

Palvelusuunnitelma

Liikuntapalveluiden painopiste on hyvinvoinnin ja terveyden valtionosuuden lisäosan, eli HYTE-kertoimen, tavoitteiden toteutumisessa. Työ edellyttää systemaattista ja poikkihallinnollista yhteistyötä kunnan eri palvelualueiden sekä seurojen ja yhteisöjen kanssa. Liikkumattomuuden hinnan alentamiseksi keskitytään arkiliikunnan ja omaehtoisen liikunnan mahdollisuuksien vahvistamiseen, sekä terveyttä edistävän liikunnan järjestämiseen. Sähköisiä tilanvarausjärjestelmiä kehitetään ja samanaikaisesti kunnan vuokrattavissa olevien tilojen taksat päivitetään.

Liikuntapalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Sisäliikuntatilojen ilta- ja viikonlopun käyttöaste %			
liikuntahallit	75	80	80
muut sisäliikuntatilat	60	65	70
Terveys- ja erityisliikunnan ryhmät			
ryhmien määrä	34	40	40
osallistujien määrä	494	350	400
Koulutettujen vertaisohjaajien määrä	30	30	35
Liikunta-avustukset seuroille €/asukas	3,75	3,7	3,7

KIRJASTOPALVELUT

Kirjastopalvelut toteuttaa lakia yleisistä kirjastoista tehtävänänsä yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen. Kirjastopalvelut on tarkoitettu kaikille väestöryhmille. Yleisen kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjastopalvelut toteuttaa tehtävänsä yhteistyössä muiden viranomaisten, kirjastoalan toimijoiden ja muiden yhteisöjen kanssa.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Kirjastoverkostoa kehitetään kohti kuntalaisten elämänkaaren eri vaiheissa osallisuutta edistävää, sivistyksellisiä ja kulttuurisia perusoikeuksia toteuttavaa sekä hyvinvointia kasvattavaa monipuolista palvelua.	Kirjastojen kävijämäärän kehittyminen (2022–2024). Kirjastossa toteuttavien tapahtumien ja näyttelyiden määrän kehitys. Kasvu 5 %

Palvelusuunnitelma

Kirjastopalveluissa elämäntapaajatteluun perustuva tiimiorganisaatio tuottaa kirjastopalveluita kaikille kuntalaisille, sopimus pohjaisesti yhdessä kumppaneiden kanssa. Kirjastopalveluiden tavoite on hyvä asiakaskokemus. Tavoitteen saavuttamiseksi kirjasto kehittää palveluita palvelukäytävän ja muiden kumppaneidensa kanssa.

Kirjastopalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kirjastokäynnit / asukas	4,8	8	8
Kirjaston PIKI-verkkokäynnit / asukas	8,2	8	8
Lainat / asukas	17,5	15	16
Lasten ja nuorten kirjahankinta kpl	5 870	3 599	3 500
Lasten ja nuorten kirjasto-opetuksen osallistujamäärä	1 749	3 000	3 500

KULTTUURIPALVELUT

Kulttuuripalvelut toteuttaa lakia kunnan kulttuuritoiminnasta. Kulttuuripalvelut edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen. Kulttuuripalveluiden tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä; luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle; edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa; tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen; edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa; edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa; edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Kulttuuri ja -hyvinvointi kuuluu kaikille, jota edistetään kulttuurilähetteen käytön laajentamisella uuteen käyttäjäryhmään.	Kulttuurilähetteen lukumäärä ja osallistujat lukumäärä. 20 hlö.
Yhteisöllisyys ja osallisuus	Mielen hyvinvointia lisäävä ja yhteishenkeä kohottava arkikulttuuri tavoittaa kuntalaiset.	Kävijämäärät. Kasvu 10 % Asiakastyytyväisyyskyselyt: 4/5 Yhteistyökumppaneiden määrä, käyttäjämäärä, viestinnän tilastot

Palvelusuunnitelma

Kulttuuripalveluissa kehitetään valtionosuuden lisäosan, eli HYTE-kertoimen, tavoitteiden toteuttamista. Työ edellyttää systemaattista ja poikkihallinnollista yhteistyötä kunnan eri palvelu-alojen sekä yhdistysten ja yhteisöjen kanssa. Lisäksi kehitetään alueellisten taiteilijoiden ja kulttuuritoimijoiden työskentelyä, verkostoitumista sekä osaamista tukevaa verkkoalustaa ja palvelutarjotinta. Kulttuurihyvinvoinnin toimenpideohjelmassa pilotoidaan kulttuurilähetteen käyttöönotto vanhus- ja vammaispalveluissa. Lisäksi rakennetaan ja otetaan käyttöön palautejärjestelmä projektien ja tapahtumien laadullista arvioimista ja palveluiden tarvelähtöistä kohdentamista varten.

Kulttuuripalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kunnalta avustusta saaneiden yhteisöjen lukumäärä	18	16	16
Kunnalta avustusta saaneiden toimintaryhmien lukumäärä	-	2	2
Kulttuuriavustukset ja -stipendit €/asukas	1,6	1,6	1,6

NUORISOPALVELUT

Nuorisopalvelut toteuttaa nuorisolain mukaista toimintaa kunnassa. Nuorisotyön kohderyhmä on alle 29-vuotiaat. Nuorisopalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisopalvelut toteuttaa tehtävänsä yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Syrjäytymisen ennaltaehkäisy tavoittamalla uusia nuoria olemassa oleviin palveluihin ja tapahtumiin ja vahvistamalla sekä yhteisöpalveluiden että eri sektoreiden välistä yhteistyötä. Jalkautuva nuorisotyö: Saapas-toiminta osa perustoimintaa, liikkuva nuorisotila	Vapaaehtoisten ja koulutettujen ohjaajien määrä. Kasvu 10 %. Jalkautuvan nuoristyön päivät/lukumäärä. 20 pvä.
Yhteisöllisyys ja osallisuus	Nuorten kehittäjäryhmän pilotoinnin jatko	Kävijä-/käyttäjämäärät verrattuna valtakunnalliseen tasoon Yhteistyökumppaneiden määrä Asiakastyytyväisyyskyselyt: 4/5

Palvelusuunnitelma

Nuorisopalveluiden tavoitteena on vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen. Nuorten yhteisöllisissä palveluissa kehitetään kulttuurista- ja kirjastonuorisotyötä. Pandemian jälkeen vapaa-ajan toimintoja käynnistetään uudelleen tavoitteena hyvinvoinnin ja kasvun tuki sekä kohtaamisten mahdollistaminen. Toiminnan painopisteinä turvataan nuorisopalveluiden arjen toimivuus ja kehittäminen, vahvistetaan ja kehitetään nuorten kohtaamistyötä sekä kehitetään ja toteutetaan toimintatapoja, jotka edistävät lasten ja nuorten hyvinvointia, vahvistavat yhteisöllisyyttä sekä tukevat nuorten kasvua ja kehitystä yksilönä ja yhteisön jäsenenä.

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA

1000e	**TP 2021	**TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
		+ Muutos			
Toimintatulot (ulk.)	10 054	6 231	9 629	10 072	9 923
Toimintamenot (ulk.)	-21 413	-23 157	-21 536	-21 881	-22 227
Toimintakate (netto)	-11 359	-16 926	-11 907	-11 809	-12 304
Toimintatulot* (ulk. ja sis.)	29 430	26 531	27 092	27 536	27 386
Toimintamenot* (ulk. ja sis.)	-21 782	-23 520	-21 765	-22 110	-22 456
Toimintakate (netto ulk. ja sis.)	7 648	3 011	5 327	5 426	4 930
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-9 806	-10 196	-9 793	-9 985	-9 204
Muut lask. vyörytyskustannukset	-329	-335	-389	-389	-389
Kokonaiskustannukset (ulkoiset-, sisäiset- ja vyörytys menot sekä poistot)	-31 917	-34 051	-31 948	-32 485	-32 049

* valtuustoon nähden sitovat erät

** TP 2021 ja TA 2022 eurot perustuvat ko. vuosien organisaatorakenteeseen

YHDYSKUNNAN HALLINTO JA ALUEELLISET PALVELUT

Hallinto vastaa palvelualueen yhteisten asioiden hoidosta, tehtävien koordinoinnista, lautakuntatyöskentelyn sujuvuudesta, tietohallintopalveluista ja luottamushenkilöiden koulutuksesta. Hallinnon alaisuuteen kuuluu myös ympäristöterveydenhuollon seudullinen yhteistyö. Lisäksi palvelualueen hallinnon alla on kuntakeskuksen kehittämisen hanke, jonka toteuttaminen läpileikkaa koko palvelualueen.

Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintähuolto hoidetaan seutukunnallisesti kuuden kunnan kesken (Pirteva). Isäntäkuntana toimii Pirkkala. Ympäristöterveydenhuolto turvaa ohjauksen ja valvonnan keinoin kuntalaisille turvalliset ja terveelliset elintarvikkeet, asuinolot, elinympäristön, kulutustavarat ja kuluttajapalvelut.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Kasvu ja elinvoima	Kehitämme keskustahankkeen kautta kuntakeskuksen vetovoimaa ja palveluita. Keskustakehän kortteleiden asemakaavoitustyötä viedään eteenpäin ja alueen infraa suunnitellaan eteenpäin ja rakentamista jatketaan.	Vähintään yksi uusi keskustakortteli lähtee vuoden 2023 aikana rakentumaan.

Palvelusuunnitelma

Kuntakeskuksen kehittämistä jatketaan ja seuraavien kortteleiden kehitystyö jatkuu. Aluetta kehitetään vetovoimaiseksi ja mahdollistetaan palveluiden sijoittuminen alueelle. Alueen infraa suunnitellaan ja rakennetaan, sekä asemakaavoitusta jatketaan rakentumattoman keskustan alueella. Telkänlaipaleen sillan länsipuolisten yhteyksien viimeistelytyöt saatetaan loppuun.

Palo- ja pelastuslaitoksen palveluiden osto on aikaisempina vuosina kuulunut yhdyskunnan palvelualueen hallinnon alle, mutta siirtyy vuoden 2023 alusta hyvinvointialueelle.

TILAT JA RAKENNUTTAMINEN

Tilat ja rakennuttaminen hallinnoi kunnan kiinteistöomaisuutta ja vuokraa tilat kunnan sisäisille ja ulkoisille asiakkaille. Tilat ja rakennuttamisessa huolehditaan kunnan kiinteistöjen kunnossapidosta, käytettävyydestä ja arvon säilymisestä mahdollisimman laadukkaasti. Kunnossapidon työt tilataan konserniyhtiö Lekitek Oy:ltä tai yksityisiltä toimijoilta.

Tilat ja rakennuttaminen hoitaa isojen talonrakennusinvestointien rakennuttamisen sekä kiinteistöjen peruskorjaushankkeiden rakennuttamisen. Hankinnat kilpailutetaan hankintalainsäädännön mukaisesti.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Sääksjärven koulukeskuksen laajennuksen ja peruskorjauksen suunnittelun ja rakentamisen laadunhallinnalla varmistetaan, että tilat ovat käytötarkoituksen mukaiset, esteettömät, terveelliset ja turvalliset. Rakennus suunnitellaan pitkäikäiseksi, huomioiden huollettavuus.	Kosteudenhallinnan laadunhallinta Kuivaketju10-toimintamallin mukaisesti Rakennus- ja vastaanotonaikainen puhtaudenhallinta Puhdistusluokitus P1- ja Terve Taloperiaatteiden mukaisesti Lupa- ja toteutussuunnitteluvaiheessa käyttäjien, ylläpidon ja kunnan vammaisneuvoston kuuleminen
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Sääksjärven koulukeskuksen laajennuksen ja peruskorjauksen suunnittelussa huomioidaan muuntojoustavuus, mikä mahdollistaa tilojen joustavamman käytön muuttuvassa opetusympäristössä, nuorisotilojen käytön sekä tilojen laajemman iltakäytön.	Tilat on suunnitelmien mukaan käyttöönotettavissa lohkoittain iltakäyttöön, huomioiden ilmanvaihto ja kulunvalvonta.
Ympäristö ja kestävä kehitys	Kunnan rakennusten sisäilmaolosuhteiden ja energiatehokkuuden optimointi tekoälyn avulla. Hyödynnetään KIESI-hankeessa (Kiinteistöjen Ilmastotieto Energijohtamisen tueksi -hanke) hankittua kulutus- ja sisäilmaston seurantajärjestelmää, sekä tehtyjä selvityksiä.	Toteutetaan sisäilmasto-olosuhteiden ohjelmallinen optimointi kolmeen kunnan kohteeseen, joissa merkittävä energian kulutus (Lempoisten, Moision ja Hakkarin koulut).

<p>Kasvu ja elinvoima</p>	<p>Käynnistetään Kuljuun, Kemintie 8 sijaitsevalle Y-tontille uuden päiväkodin rakennushankkeen kilpailutus. Päiväkoti toteutetaan elinkaarimallilla, missä palveluntarjoaja vastaa rakentamisesta ja tilojen ylläpidosta sovitun ajanjakson. Päiväkoti on vähintään 10 ryhmäinen. Tavoitteena päiväkodin käyttöönotto vuonna 2024.</p>	<p>Palveluntarjoaja on valittu ja rakennustyöt käynnistyvät.</p>
---------------------------	---	--

Palvelusuunnitelma

Toteutetaan Saikan päiväkotijäsen ja alakoulu -hankkeen hankesuunnittelu ja haetaan investointihakkeelle käynnistyspäätös. Saikan koulun ja päiväkodin on määrä valmistua keväällä 2026, sillä ne ovat osa Lempäälän asuntomessuja 2026.

Mäyriän yleisösaunat on laitettu käyttökieltoon kesällä 2022 terveysturvallisuussyistä. Tavoitteena saada saunat takaisin käyttökuntoon, mikä edellyttää saunojen rakenteellisia korjauksia sekä vedenkäsittelyjärjestelmät pesuveden saamiseksi ja jätevesien käsittelyyn. Korjaustöiden toteutuminen edellyttää, että kaikki Mäyriän omistavat kunnat hyväksyvät esitetyn korjauskustannuksen vuodelle 2023. Lempäälän kunnan osuus kokonaiskustannuksista on arviolta 80 000 € (40 %).

Palveluverkkosuunnittelussa kehitetään tiedolla johtamista ja tietoon perustuvaa palveluverkonnakointia. Varhaiskasvatuksen ja kouluverkon palveluverkkosuunnitelmaa kehitetään yhdessä kaavoituksen ja kasvatuksen ja opetuksen palvelualueen kanssa tilatarpeiden ennakoimiseksi ja jatkuvaan seurantaan.

Kunnan tilojen käyttöasteen parantamista ja tilojen tehokkaamman käytön mahdollistamista kuntalaisten ja seurojen käyttöön kehitetään yhdessä yhteisöpalveluiden ja palvelukäytävän kanssa.

Uuden energia- ja ilmastoasiantuntijan vakanssin myötä vapautuu talotekniikka-asiantuntijan resursseja tilatoimen ylläpitoon, kunnossapitoon ja sisäilmahankkeisiin, sekä uusien rakennushankkeiden suunnittelun ohjaukseen ja valvontaan. Energia- ja ilmastoasiantuntijan pääasiallisena tehtävänä on kunnan energia- ja ilmastoasioiden edistäminen solmittujen sopimusten, sitoumusten ja kunnan strategian mukaisesti. Energia- ja ilmastoasiantuntija jatkaa yhteisten hankkeiden myötä hyvin alkanutta konsernitason energia- ja ilmastoyhteistyötä.

Selvitetään Moisiolammen varikon ja päiväkotijäsen Leikkiniityn muuttamista pois kaasulämmityksestä, ko. kohteita ei ole mahdollista liittää kaukolämpöön. Selvitämme yhdessä Lempäälän Lämmön kanssa muiden kaasulämmitteisten kohteiden siirtämistä kaukolämpöön. Kaasulämmityksestä siirtyminen parantaisi energiansaannin varmuutta sekä toisi kustannussäästöjä.

Energiansäästötoimenpiteenä haetaan Hakkarin liikuntahallille ja Sääksjärven koululle rahoitusta säästötakuurahoitusmallilla, esim. ESCO-rahoitusta. Säästötakuurahoitusmallissa investointi rahoitetaan säästyvillä energiakustannuksilla. Hakkarin liikuntahallin rakennusautomaation tekninen käyttöikä on ylittynyt ja varaosien saanti on päättynyt. Rakennusautomaation uusinta on odottanut kohteen kokonaissaneerausta. Lisäksi ilmavaihtokoneissa ei ole lämmön talteenottoa, joten poistoilman kautta menee lämpöä hukkaan. Kohteen ilmanvaihdon ja rakennusautomaation uusinnalle haetaan rahoitusta. Arvio investoinnista on 500 000 €. Myöskään Sääksjärven koulun nykyisen koulun kolmessa ilmavaihtokoneessa ei ole lämmön talteenottoa. Kohteen ilmanvaihdon uusinnalle haetaan rahoitusta säästötakuurahoitusmallilla, minkä kustannusarvio on 150 000 €.

Julkisissa rakennuksissa (koulut, päiväkodit) lämpöenergiaa kuluu eniten ilmanvaihdon lämmittämiseen (63 %) ja toiseksi eniten huonetilojen lämmitykseen (30 %), lämpimän käyttöveden osuus on pieni (7 %). Kiinteistöjen sähköenergian kulutus koostuu valaistuksesta (33 %), LVI-taitteista, joista suurimpana ilmanvaihdon puhaltimet (33 %) ja muusta sähkökäytöstä (33 %). Yhtenä energiansäästötoimenpiteenä ilmanvaihdon käyttöaikoja tarkennetaan yhdessä käyttäjien ja kiinteistönhoidon kanssa, säästöjä ei tehdä kuitenkaan sisäilmaston kustannuksella. Lisäksi lisätään läsnäolotunnistimia rakennusautomaatioon kulutuksen kannalta merkittäviin kohteisiin talousarvion puitteissa. Huonelämpötiloja lasketaan 20–21 asteeseen aiemmasta 20–22 asteesta, poikkeuksena päiväkodit, joissa ei ole lattialämmitystä, vanhuspalvelun tilat, neuvola ja sairaalaoasastot, joissa huonelämpötilaksi tavoitellaan 21–22 astetta. Valaistuksen säädöt tarkastetaan kohteissa, joissa ohjaus, muissa kiinteistöissä käydään toimintamallit läpi yhdessä käyttäjien ja kiinteistönhoidon kanssa. Lisäksi energiansäästötoimenpiteissä hyödynnetään dataa kulutus- ja sisäilmastoseurantajärjestelmän avulla ja pyritään kysyntäjoustopon mahdollistamiseen.

Edistetään työmatkapyöräilyä ja -liikkumista vuonna 2022 tehdyn kartoituksen pohjalta. Hankitaan turvallisia polkupyörien säilytyspaikkoja ja kunnostetaan puutteellisia sosiaali-tiloja HINKU-tavoitteiden mukaisesti vähintään kahdessa kohteessa. Lisäämme suunnitelman mukaisesti sähköautojen latauspisteitä vähintään kuuteen kunnan kiinteistöön, joissa vähintään 20 autopaikkaa, HINKU-tavoitteiden mukaisesti. Laki edellyttää tämän toteutuvan vuoteen 2024 mennessä. HINKU-tavoitteiden toteuttamiselle on varattu n. 100 000 € käyttötalouteen.

Lempäälän Vuokrakotien omistamat, mutta kunnan sisäisesti vuokraamat ja ylläpitämät kohteet; Kultasiipi, Himminnaapuri, Pesäpuu ja Toimelantalo siirtyvät pois kunnan hallinnasta vuoden 2022/2023 vaihteessa. Vuokrakodeille siirtävistä kohteista ei aiheudu kunnalle vuodesta 2023 alkaen kuluja, eikä sisäisiä vuokratuloa, mikä on huomioitu talousarvion laadinnassa.

Hyvinvointialueelle siirtymisen myötä sosiaali- ja terveystalouden, pelastuslaitoksen sekä kuntouttavan työtoiminnan käytössä olevat kiinteistöt siirtyvät sisäisistä vuokralaisista ulkopuolisiksi vuokralaisiksi. Hyvinvointialueen kanssa tehdään vuokrasopimukset heidän käytössään olevista tiloista kolmeksi vuodeksi + 1 optiovuosi.

Lekitekin kiinteistönhoidon kanssa vuonna 2022 käynnistetyt suunnitelmalliset laadunarviointi-kierrokset kunnan kiinteistöillä laajennetaan myös siivouspalvelun puolelle. KIESI-hankkeen myötä käynnistetty Huollonpäivä otetaan vuosittaiseen käyttöön tiedonkulun ja yhteistoiminnan parantamiseksi. Huollonpäivä toteutetaan yhdessä Lekitekin ja Lempäälän vuokratien kanssa.

Siivouksessa ja puhtaanapidossa on varauduttu 100 000 €:n korotukseen, johtuen Lekitekin palkankorotuksista ja hallinnollisten kulujen kasvusta, sekä Pirkanmaan jätehuollon korotuksista. Kiinteistönhoidon osalta palkankorotuksista ei synny kokonaiskustannusten nostotarvetta vuodelle 2023. Palvelumaksuissa on huomioitu Lempäälän Vuokratodeille siirtyvien kohteiden poistuminen kunnan vastuulta.

Lämmitysenergian hinnan on arvioitu nousevan 12 %, kaasun 200 %, sähköenergian 30 % ja veden 13 % vuodesta 2021. Hinnannousulle on varattu yhteensä 476 000 €, mistä on vähennetty Lempäälän Vuokratodeille siirtyvien kohteiden energiakulut. Energian kulutuksen kustannusarvio perustuu talousarvion valmisteluvaiheen ennusteeseen.

Rakennusten vuokratulot pienenevät kokonaisuudessaan n. 350 000 €, missä on huomioitu Lempäälän Vuokratodeille siirtyvien kohteiden vuokratulujen poistuminen kunnalta, lukion kalustevuokran päättyminen alkuvuodesta 2023 ja leasing-vuokrien nousu Mansikkamäen uudesta päiväkodista johtuen. Hammashoitolan leasing-kulut on laskettu talousarvion valmisteluvaiheessa vielä kunnan kuluiksi, koska leasing-sopimuksen siirto HVA:lle on vielä kesken.

Kunnan kiinteistöjen huoneistoneliöt pienenevät kokonaisuudessaan n. 3 000 m². Kunnan omistamien tilojen määrä tulee kasvamaan n. 1 400 m² Arwolan päiväkodin ja Marjamäessä sijaitseva teollisuushalli Neliapilan kiinteistökaupan myötä. Mansikkamäen päiväkodin vanhan rakennuksen, Säijän vanhan koulun ja Sääksjärven koulun vanhan osan purut on huomioitu neliöissä. Kunnan vuokralla olevien kiinteistöjen huoneistoalat pienenevät n. 5 800 m² Vuokratodeille siirtyvien kohteiden myötä. Kunnan leasing-kiinteistöt kasvavat n. 1 200 m², johtuen Säijän uudesta koulusta ja Mansikkamäen uudesta päiväkodista. Hammashoitola on huomioitu neliöihin.

Nousseiden kulujen vastapainoksi rakennusten kunnossapitokuluja pienennetään käyttötaloudesta 250 000 € vuodesta 2022, vartiointia vähennetään ja HINKU-tavoitteet ovat maltillisia vuonna 2023, rakennusten purulle ei myöskään varata erillistä määrärahaa vuodelle 2023.

Kunnan kiinteistöjen energiankulutus raportoidaan vuosittain kunnan nettisivuille päivitettävän energiatehokkuusraportin muodossa.

MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU

Tehtäväalueen tavoitteena on maankäyttö laadukkaasti, ympäristöä säästävästi ja kustannustehokkaasti siten, että vähennetään ympäristövaikutuksia ja tarjotaan monipuolisesti elämisen edellytyksiä. Lopputuotteina ovat korkeatasoiset asuin-, yritys- ja yleiset alueet sekä kunnallistekniset järjestelmät. Maankäytön suunnittelun tehtävänä on kunnan yleis- ja asemakaavoitus sekä strateginen maankäytön suunnittelu.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Ympäristö ja kestävä kehitys	Painotamme yhdyskuntarakenteen täydentämistä nauhataajamassa ja joukkoliikenteen äärellä. Tehostetaan nykyinfran käyttöä ja pyritään vaikuttamaan kulkutapojen muutokseen. Kehitetään ilmastovaikutusten arviointia ja välineitä kaavan laatimisen yhteydessä.	Joukkoliikenteen vaikutuspiiriin (500 m linja-autopysäkestä tai juna-asehasta) sijoittuvan asemakaavoitetun asuntovarannon määrä prosentteina koko varannosta on yli 80 %.
Kasvu ja elinvoima	Kaavoitamme monipuolisesti niin asunto- ja toimitilavarantoa kuin palvelutontteja.	Vuoden aikana valmistuu vähintään 6 kaavaa, jotka sisältävät asuntoja, toimitilaa ja vähintään yhden palvelutontin.

Palvelusuunnitelma

Keskeisimpänä yleiskaavatyönä valmistuu Sääksjärven osayleiskaava. Yleiskaavan pohjalta jatketaan Sääksjärven yleissuunnittelua, ja varaudutaan käynnistämään asemakaavoja Sääksjärven keskustassa. Varaudutaan MAL-tavoitteiden mukaisen Sääksjärven seisakkeen rakentamiseen tähtäävään suunnitteluun. Lehtivuoren rakennettavuutta edelleen selvitetään yhteistyössä infrarakennuttamisen kanssa, tavoitteena asemakaavan käynnistäminen.

Käynnistetään yleiskaavaselvitystyötä Marjamäen kehittämiseksi alakeskuksena, Ideaparkin alueen kehittämisen sekä yritystonttivarannon takaamiseksi. Alueen asuntokaavoitusta edistetään. Konsulttityönä laadittava Marjamäen pohjoisosan yleiskaava valmistuu, ja sen pohjalta käynnistyy yrityskaavoitusta.

Hauralan yleiskaava valmistuu, ja sen pohjalta aloitetaan ensimmäisen asemakaavan laatiminen.

Ratavarren (ent. S-marketin tontti) asemakaava valmistuu. Ahtialan lämpölaitoskaava valmistuu, ja mahdollistaa lämpölaitoksen siirron keskustasta. Keskustan kehittäminen jatkuu radan länsipuolen asemakaavahankkeilla. Keskustan viihtyisyyttä edistetään.

Tehdään edunvalvontaa valtakunnallisten rata- ja väylähankkeiden edistämiseksi.

Laaditaan vuosittain tontinjakokaava jo vakiintuneessa muodossa. Vuoden 2023 kaavoitusohjelma tuodaan hyväksyttäväksi erillisenä pykälänä.

Keskuskaupungin läheisyys ja houkuttava sijainti näkyy hajarakentamispaineina, mistä syystä on varattu määräraha uudelle yleiskaavoittajalle.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Hyväksytyjen asemakaavojen yhteenlask. pinta-ala (ha)	30	50	30
Hyväksytyjen asemakaavojen yhteenlaskettu kerrosala (kem ²)	31 000	80 000	80 000
Hyväksytyjen asemakaavojen kerrosala keskusta-alueella (kem ²)	20 000	10 000	10 000
Käsitellyt suunnittelutarveratkaisut	39	20	30

TONTTI- JA MITTAUSPALVELUT

Tontti ja mittauspalvelut tarjoaa mittaus-, kartta- ja paikkatietopalveluja sekä kunnan oman suunnittelun ja rakentamisen että ulkopuolisten toimijoiden tarpeisiin.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Kasvu ja elinvoima	Maanhankinnat keskitetään strategisen yleiskaavan ja maapoliittisen ohjelman mukaisille painopistealueille nauhataajamamassa, Säaksjärven ja Marjamäen alueella.	Toteutuneiden kiinteistökauppojen määrä strategisilla painopistealueilla (ha).
Kasvu ja elinvoima	Tontinluovutukset tehdään talousarvion ja tontinluovutussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti kunnan kasvutavoitteet ja -resurssit sekä palveluverkon kantavuus huomioiden.	Suunnitelmallisten tontinluovutusten toteutuminen (%).

Palvelusuunnitelma

Kunnan maanhankintaa jatketaan pitkäjänteisesti strategisen yleiskaavan ja maapoliittisen ohjelman linjauksien mukaisesti. Neuvottelut keskitetään erityisesti painopistealueille joukkoliikenteen laatukäytävän vaikutuspiirissä ja muilla kunnan kehittämisen kannalta tärkeiksi arvioiduilla kasvusuunnilla. Asuntotontit luovutetaan tontinluovutusohjelman mukaisesti. Tontinluovutuksissa kiinnitetään erityistä huomioita keskustan kerrostalokortteleiden luovutusprosesseihin, joissa pyritään varmistamaan tonttien luovutus ja rakentuminen tontinluovutusohjelman mukaisesti.

Rakennusrekisterin päivitysprojektia jatketaan edelleen. Päivitysprojektissa korjataan rakennusrekisterissä olevia virheitä. Tehdyt korjaukset ilmoitetaan myös verottajalle, joka päivittää tiedot kiinteistöverotukseen.

Asuntomessujen valmistelua ja varten tontti- ja mittauspalveluihin rekrytoidaan määräaikainen lisäresurssi vuonna 2023.

INFRAPALVELUT

Tehtäväalueen tavoitteena on infrastruktuurin suunnittelu ja toteuttaminen laadukkaasti, ympäristöä säästävasti ja kustannustehokkaasti siten, että vähennetään ympäristövaikutuksia ja tarjotaan monipuolisesti elämisen edellytyksiä. Lopputuotteina ovat korkeatasoiset asuin-, yritys- ja yleiset alueet sekä kunnallistekniset järjestelmät.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Ympäristö ja kestävä kehitys	Huolellisella suunnittelulla rakennetaan viihtyisiä ja turvallisia asuinalueita, joissa huomioidaan eri liikennemuodot, joukkoliikenteen saavutettavuus sekä toimiva kunnossapito.	Hyväksytyjen katusuunnitelmien ja yleisten alueiden suunnitelmien määrä.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Kuntalaisia palvellaan tehokkaasti ja palvelu on helposti saavutettavissa.	Sähköisen palautekanavan kautta tulleiden palautteiden määrä sekä palautteisiin vastaaminen kolmen päivän sisällä (tavoiteaika).

Palvelusuunnitelma

Infrasuunnittelussa ja -rakentamisessa toteutetaan investointiohjelman mukaisia kohteita, joissa toteutetaan kaavoitusohjelmaa sekä palvellaan tontinluovutusohjelman tarpeita.

Saikan infrasuunnittelua viedään eteenpäin asuntomessualueen sekä ympäröivien väylien ja yleisten alueiden osalta. Suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioidaan rajapinnat asuntomessualueen viereisiin alueisiin sekä erityisesti joukkoliikenteen ja pyöräilyreittien sujuvuus.

Tieliikennelain velvoittavia liikenteenohjauslaitteiden päivytystä toteutetaan tulevana vuosina laajempina kokonaisuuksina asuinalueittain. Kustannusvaikutus muutostöille vuonna 2023 on noin 20 000 euroa.

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamistoimenpiteitä suunnitellaan ja toteutetaan kunnan monialaisen KäPy- työryhmän (kävelyn ja pyöräilyn työryhmä) toimesta ja ollaan aktiivisesti yhteydessä Tampereen seutuverkoston sekä ELY-keskuksen kanssa. Kartoitetaan mahdollisia valtion avustuskriteerit täyttäviä kohteita pidemmällä aikajänteellä, hyödyntäen vuoden 2022 aikana HINKU-toimenpiteenä valmistuvaa kunnan kävelyn ja pyöräilyn tavoiteverkkoselvitystä. Laaditaan kuntokartoitus kunnan pyöräteille toimenpiteiden kohdentamisen priorisoimiseksi.

Laaditaan HINKU-toimenpiteenä metsäsuunnitelman päivitys, joka jäi toteutumatta vuonna 2022. Metsätulot pienenevät edellisvuodesta 50 000 euroa johtuen vuonna 2023 toteutettavien kohteiden pienialaisuudesta ja pienemmästä puutuotto-odotuksesta. Metsänhoitotoimenpiteitä

tehdään taajamametsissä, joissa metsän peitteisyys säilytetään ja suositaan jatkuvan kasvatuksen periaatteita.

Lekitekin viherpalveluiden kanssa on käynnistetty vuonna 2022 viheralueiden laadunarviointi- kierrokset ja niitä tullaan jatkamaan vuosittain. Viime vuosina toteutetut korkealaatuiset puistot, aukiot ja viheralueet sekä näiden myötä kasvaneet hoidettavat neliömäärät nostavat Lekitekin viherpalveluiden kustannuksia. Hoitoon ja kunnossapidon laatuun on panostettava. Viheralueiden hoidon kustannusnousu on yhteensä 74 000 euroa. Kasvaneiden alueiden hoidon kustannusnousun lisäksi korotukseen on huomioitu yhden määräaikaisen puutarhurin (0,5 htv) palkkaaminen.

Vuoreksen maankaatopaikka täyttyy seuraavan kahden vuoden aikana. Aluetta maisemoidaan ja rakennetaan reitistöä palvelemaan tulevaa virkistyskäyttöä.

Sähkön hinnan on arvioitu nousevan 30 %, sähköenergian hinnannousulle on varattu yhteensä 40 000 euroa.

Kuntakeskustan esteettömien kevyenliikenteen reittien (Telkantaival ja Lukutoukanraitti) kaukolämpökustannukset siirtyvät infralle sekä rakennettavan länsipuolen reitin sulana pidon osuus, näiden kustannusvaikutus on yhteensä 40 000 euroa.

Joukkoliikenteen kustannukset nousevat 600 000 euroa, johtuen polttoaineen hinnannoususta sekä pois jääneistä valtion tuista.

Maankaatopaikan taksaa korotetaan noin 10 %, joka lisää tuloja n. 50 000 euroa. Katulupataksoja korotetaan noin 20 %, joka lisää tuloja n. 20 000 euroa. Hulevesitaksaa korotetaan noin 5 %, joka lisää tuloja 10 000 euroa.

Infrasuunnittelu ja kunnossapito	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kunnossapidettävät kaavatiekilometrit	146,6	142	146,9
Kunnossapitosop. mukaiset yksityistiekilometrit	110,8	114	110,8

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖVALVONTA

Rakennus- ja ympäristövalvonnan toiminta painottuu lakisäätteisten viranomaistehtävien (kuten luvat, ilmoitukset ja valvonta-asiat) toteuttamiseen.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta, valvoa kaavojen noudattamista, huolehtia rakentamisen ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsitlemisestä sekä osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa.

Ympäristövalvonta käsittelee ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan luvat, ilmoitukset ja rekisteröinnit. Ympäristönsuojelu huolehtii luonnon-, ilman- ja vesiensuojelusta, meluntorjunnasta sekä jätehuollon valvonnasta niin, että turvataan kestävästi kehittyvä, terveellinen ja viihtyisä sekä luontosuhteiltaan monimuotoinen luonnonympäristö.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Rakennusvalvonnan palvelun kehittäminen ja lupakäsittelyn sujuvoittaminen lupa- ja ilmoitusasioissa. Keinoina mm. neuvontatilaisuudet rakentajille/suunnittelijoille.	Kyselyyn perustuva asiakastytyväisyys 4/5
Ympäristö ja kestävä kehitys	Luonnonmonimuotoisuuden vaalimiseen tähtäävien toimenpiteiden suunnittelu.	Valmistunut luonnon monimuotoisuusohjelma

Palvelusuunnitelma

Lupamaksutulot on budjetoitu talousarviovuoden 2022 tasolle. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun taksoja on tarkoitus päivittää ja tämä voi lisätä tuloja arviolta noin 20 000–25 000 €, jos taksat voimaan 1.1.2023. Asuntomessujen valmistelua ja luvitusta varten rakennusvalvontaan rekrytoidaan määräaikainen lisäresurssi vuonna 2023. Uuden rakentamislain mahdollinen voimaantulo aiheuttaa muutoksia, joihin rakennusvalvonnassa tulee valmistautua tarvittaessa jo vuoden 2023 aikana. Tämä tarkoittaa mm. rakennusjärjestyksen, delegointien ja taksan uudistamista.

Rakennusvalvonnassa jatketaan asiakaspalvelun kehittämistä ja lupakäsittelyn sujuvoittamista. Vanhojen rakennuslupien digitalisointia jatketaan oman työn ohessa, eikä sille varata erillistä määrärahaa.

Ympäristönsuojelussa valmistellaan vuoden 2023 aikana luonnon monimuotoisuusohjelma, jonka mukaisilla toimenpiteillä edistetään kuntastrategian mukaista luonnon monimuotoisuuden vaalimista. Luonnon monimuotoisuuden turvaamisella on myös myönteinen ilmastovaikutus. Lisäksi valmistellaan yhteistyössä mm. kaavoituksen, Pirkanmaan ELY:n ja Tampereen kaupunkiseudun kanssa Sääksjärven osayleiskaavaan liittyvää ekologisen kompensaation hanketta.

Ympäristönsuojelussa siirrytään sähköisen asiointipalvelun (Lupapiste) käyttöön ja järjestelmän käyttö on tarkoitus vakiinnuttaa vuoden 2023 aikana.

Kunnan HINKU-työn organisointi siirtyy tilat ja rakennuttaminen tehtäväalueella toimivalle energia- ja ilmastoasiantuntijalle.

Rakennusvalvonta	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Rakennusvalvonnan lupien määrä	367	300	300
Valmistuneiden asuntojen määrä	229	200	200
Työmaakatselmusten määrä	527	600	600
Rakennusvalvonnan ilmoitusten käsittely	463	350	350
Ympäristönsuojelu	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Ympäristö- ja maa-aineslupapäätösten määrä	6 (7)	3	3
Ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnot rakennusvalvonnan hakemusasioihin	65 (102)	70	60
Valvontaohjelman mukaisten valvontakäyntien määrä	33 (43)	20	20

Suluissa Lempäälän ja Vesilahden luvut yhteensä, Vesilahden sopimus päättyi 31.12.2021

INVESTOINNIT

INVESTOINNIT 1 000 €	TA 2022	Muutos	MTA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kiinteä omaisuus	-980	-500	-1 480	-880	-1 350	-1 300
Irtain omaisuus	-2 500	-60	-2 560	0	-450	0
Talonrakennus ja liikuntapaikat	-3 610	-325	-3 935	-10 575	-12 250	-10 850
Liikenneväylät ja viheralueet	-5 857	0	-5 857	-3 545	-3 180	-5 470
Kunta yhteensä, netto	-12 947	-885	-13 832	-15 000	-17 230	-17 620

Investointiohjelma, luonnos	TA 2022	Muutos	MTA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Kiinteä omaisuus	-980	-500	-1 480	-880	-1 350	-1 300
Maan osto	-1 500	-500	-2 000	-1 500	-1 500	-1 500
Maan myynti	520	0	520	620	150	200
Irtain omaisuus	-2 500	-60	-2 560	0	-450	0
Investointien bruttomenot	-2 500	-60	-2 560	0	-450	0
Rahoitusosuudet yht	0	0	0	0	0	0
Pysäköintilaitos, pääomasijoitus	-500	0	-500	0	0	0
Lempäälän Uimahalli Oy, pääomasijoitus	-2 000	0	-2 000	0	0	0
Sääksjärven koulun irtaimisto	0	0	0	0	-450	0
Arwolan kalusto	0	-30	-30	0	0	0
Kirjastoauton hankinta	0	-30	-30	0	0	0
Talonrakennus ja liikuntapaikat	-3 610	-325	-3 935	-10 575	-12 250	-10 850
Investointien bruttomenot yht	-3 610	-325	-3 935	-10 575	-12 250	-10 850
Rahoitusosuudet yht	0	0	0	0	0	0
Liikuntapaikkojen investoinnit	-110	60	-50	-50	-50	-50
Halkolan liikuntapuisto	0	-40	-40	-1 300	0	0
Keskuskentän tekonurmen kunnostus	0	-180	-180	0	0	0
Moision liikuntahalli	-500	380	-120	0	0	-1 000
Hakkarin alueen kokonaisuus	0	-1 045	-1 045	-625	0	0
Kiinteistöjen peruskorjaukset	-1 000	-500	-1 500	-500	-500	-1 000
Sääksjärven koulun peruskorjaus	0	0	0	-800	-700	0
Sääksjärven koulukeskuksen kehittämisen	-2 000	1 000	-1 000	-6 500	-6 200	-300
Saikan päiväkotijoukko ja koulu	0	0	0	-800	-4 800	-8 500
Liikenneväylät ja viheralueet	-5 857	0	-5 857	-3 545	-3 180	-5 470
Investointien bruttomenot yht	-5 857	0	-5 857	-3 595	-3 180	-5 470
Rahoitusosuudet yht	0	0	0	50	0	0
Yrittäjäalueet	-1 000	0	-1 000	-65	0	-1 400
Keskustan rakentaminen	-1 616	0	-1 616	-300	-130	-200
Kaava-alueet	-1 776	0	-1 776	-2 780	-2 700	-3 420
Yleiset alueet	-450	0	-450	-450	-350	-450
Yhteishankkeet	-1 015	0	-1 015	0	0	0
Kunta yhteensä netto	-12 947	-885	-13 832	-15 000	-17 230	-17 620

Lempäälän kunta yhteensä	TA 2022	Muutos	MTA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-13 467	-885	-14 352	-15 670	-17 380	-17 820
Investointitulot/ Rahoitusosuudet	0	0	0	50	0	0
Investointitulot/ Omaisuuden luovutustulot	520	0	520	620	150	200
Investoinnit netto	-12 947	-885	-13 832	-15 000	-17 230	-17 620

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

Investointityypit: U = uusinvestointi, L = laajennusinvestointi, K = korvausinvestointi

Investoinnin tavoitteet: PL = palvelumäärän lisäys, PP = palvelukykyyn parantaminen, TT = tuotannon tehostaminen

Aloitus- ja valmistumisvuosi: Jos investointi on jatkuvaluoteinen, niin vuosien kohdalla merkinnät < > ja tällöin hankkeella ei ole kokonaiskustannusarviota.

Hankeryhmä	Tyyppi U, L, K,	Tavoite PL, PP, TT	Aloitus- vuosi	Valm. vuosi
KIINTEÄ OMAISUUS				
Maan ostot	U	PL/PP	<	>
Maan myynnit	U	PL/PP	<	>
IRTAIMEN OMAISUUDEN HANKINTA				
LIIKUNTAPAikka- JA TALONRAKENNUSINVESTOINNIT				
Liikuntapaikkojen investoinnit	U	PP/PL	<	>
Halkolan liikuntapuiston 1.vaiheen rakentaminen kilpailutetaan ja toteutetaan hyväksytyin puistosuunnitelman mukaisesti. 1. vaiheessa rakennetaan sisäänajo alueelle sekä reitistö, meluvalli, monitoimikentät (2kpl), skeittiramppi sekä hulevesirakenteet ja kasvillisuus.				

<p>Saikan päiväkotijä ja koulu -hankkeen hankesuunnittelu toteutetaan keväällä 2023 ja valitun hankemallin mukaiset suunnittelijat ja urakat kilpailutetaan vuoden 2023 aikana. Rakennuksen on määrä valmistua keväällä 2026.</p>	U/K	PP/PT	2023	2026
<p>Sääksjärven koulukeskuksen kehittäminen</p> <p>Sääksjärven koulun laajennuksen rakennustyöt käynnistetään keväällä 2023.</p>	U/K	PL/PP/TT	2022	2024
<p>Kiinteistöjen peruskorjaukset</p> <p>Sääksjärven koulukeskuksen laajennushankkeen yhteydessä olemassa oleva koulurakennus peruskorjataan kesien 2023 ja 2024 aikana. Peruskorjaus käsittää tarvittavat tilamuutokset laaditun pedagogisen suunnitelman pohjalta, huomioiden oppilashuollon tilojen, ns. Viherlaaksossa toimivan kunnallisen erityisryhmän ja nuorisotilojen siirtyminen nykyiseen koulukeskukseen. Lisäksi toteutetaan tarvittavat talotekniset muutokset.</p> <p>Moision koulun ilmanvaihdon ja automaation muutostyöt siirrettiin vuodelta 2022 vuodelle 2023 johtuen mm. IV-koneiden toimitusaikojen pidentymisestä. Hankkeen suunnittelu on valmistunut 2022, urakan kilpailutus toteutetaan siten, että työt päästään tekemään kesälle 2023.</p> <p>Aurinkolinnan päiväkodin rakennuksen sisäpuoliset korjaustyöt on saatu valmiiksi 2022, ulkopuoliset korjaustyöt toteutetaan 2023.</p> <p>Saturannan päiväkodin sisätilojen korjaustöitä jatketaan jäljelle jäävän yhden osaston ja aulatilojen osalta 2023.</p> <p>Mattilan koulun vesikate kunnostetaan.</p>	K	PP/TT	<	>

Museoraitin kunnostukseen on varattu vuosittain 50 000 euroa, kohde esitetään lautakunnalle korituksen yhteydessä.				
LIIKENNEVÄYLÄT JA VIHERALUEET				
<p>Yrittäjäalueet</p> <p>Marjamäen alueen jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita parannetaan sekä varaudutaan uimahallin tarpeisiin joukkoliikenne huomioiden.</p> <p>Ahtialan lämpölaitoksen kaava-alueen infra suunnitellaan ja rakentaminen kilpailutetaan sekä aloitetaan.</p>	U	PL/PP	<	>
<p>Keskustan rakentaminen</p> <p>Telkänlaipaleen sillan länsipuolisen yhteyden rakentaminen saadaan päätökseen.</p> <p>Toteutetaan kuntakeskustan jalankulun opasteet. Valtion avustama hanke Lempäälän keskustakehän jalankulun opasteet - Sujuva kulku muuttuvassa keskustassa.</p> <p>Asemakorttelin infra suunnitellaan.</p>	U	PL	2016	>
<p>Kaava-alueet</p> <p><u>Uudet alueet</u></p> <p>Hiiroksentien kaava-alueen infran muutostyöt toteutetaan.</p> <p>Saikan alueen infrasuunnittelu on käynnissä, rakentaminen kilpailutetaan ja aloitetaan.</p> <p>Linnajärventien infrasuunnittelu käynnistetään.</p>	U	PL/PP/TT	<	>

<p>Mäkisenpellon kaava-alue suunnitellaan ja rakennetaan.</p> <p><u>Saneeraus</u></p> <p>Tiilentie-Ruukintie-Väinämöisentien saneerauksen 2.vaihe toteutetaan yhteistyössä Lempäälän Veden ja Lempäälän Lämmön kanssa.</p> <p>Pitkä-ahteentien saneeraus suunnitellaan ja toteutetaan.</p> <p>Hattulanmäentien ja Parvistien välinen jalkakäytävä suunnitellaan ja toteutetaan.</p>				
<p>Yleiset alueet</p> <p>Katuja asfaltoidaan, katuvalaisimia uusitaan sekä vaihdetaan led-valaisimiin ja toteutetaan uusi puistokäytävä.</p> <p>Myllyrannan tapahtumapuiston vierasvenelaiturin laajentaminen käynnistetään ja ruoppaukset suoritetaan.</p>	U/L/K	PL/PP/TT	<	>
<p>Yhteiset hankkeet</p> <p>Turuntien varren jalankulun ja pyöräilyväylän toteutuksen selvitystyö tehdään yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Kunnan osuus 50 % kustannuksista.</p>	U	PP	<	>

KONSERNIYHTIÖT

KONSERNIRAKENNE

Tytäryhtiöt, omistusosuus yli 50 %	Konsernin omistusosuus
Lempäälän Lämpö Oy	100 %
Lempäälän Energia Oy	100 %
Lempäälän Vuokrakodit Oy	100 %
As Oy Lempäälän Himminnaapuri	100 %
As Oy Lempäälän Toimelantalo	100 %
Lempäälän Kiinteistöhuolto ja -tekniikka LEKITEK Oy	100 %
Lempäälän Vesi Oy	100 %
Lempon Parkkikiinteistöt Oy	100 %
Lempon Parkki Oy	100 %
Lempäälän Kehitys Oy	100 %
Lempäälän-Kuljun Koulutalo Oy	85,6 %
Kiinteistö Oy Moision teollisuustalo	100 %
Kiinteistö Oy Lempäälän Uimahalli	55 %
Osakkuusyhteisöt, omistusosuus 20 %-50 %	Konsernin omistusosuus
KOY Kiiltohaka	50,0 %
As Oy Lemposrinne	34,0 %
Lempäälän Jäähalli Oy	42,1 %
Aleksinvirasto Oy	41,8 %
KOY Sääksjärven liikekeskus	47,3 %
As Oy Lempäälän Makasiinipuisto	42,1 %
Kuntayhtymät	Konsernin omistusosuus
Valkeakosken seudun koulutusky	4,21 %
Pirkanmaan liitto	3,45 %
Tampereen kaupunkiseudun ky	5,46 %

LEMPÄÄLÄN VESI OY

Lempäälän Vesi Oy:n tehtävänä on toiminta-alueellaan turvata sopimusasiakkaidensa laatuvaatimukset täyttävän käyttöveden määrällinen saatavuus sekä huolehtia viemäriveresien poisjohtamisesta ja käsittelystä huomioiden vesien- ja ympäristönsuojelulliset tavoitteet.

Lempäälän Veden tehtäväalueita ovat talousveden hankinta, käsittely ja jakelu toiminta-alueella, jätevesien johtaminen ja käsittely toiminta-alueella, hulevesien johtaminen hulevesiviemärialueella sekä vesihuoltoverkostojen ja -laitteistojen kunnossapito laitoksen alueella.

Lisäksi Lempäälän Vesi Oy myy muun infran rakentamis- / rakennuttamispalveluita yhdiskunnan palvelualueelle.

Osakeyhtiön henkilöstömäärä on 16 ja yhtiön hallituksessa on 5 jäsentä.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Lempäälän omistuksessa olevien yhtiöiden toiminta on tarkoituksenmukaista ja liiketaloudellisesti kannattavaa. Tuloksetekokykyä arvioidaan suhteessa muiden kuntien vastaavan toimialan yhtiöihin oman pääoman tuottotavoite huomioiden. Omavaraisuusasteen parantaminen	Lempäälän Vesi Oy:n vesimaksut eivät ylitä Pirkanmaan vesihuoltolaitosten keskiarvoa yli 3 %:lla. Lempäälän Vesi Oy:n omavaraisuusaste verrattuna edellisiin vuosiin
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Toimintavarmuus Ilmoittamattomien vesikatkokosten asukasaika, eli katkojen aikana ilman vettä olevien asukkaiden määrä kerrottuna katkon kestolla (h). Ennakolta asiakkaille tiedotettuja, onnistuneita vesikatkoksia vuoden aikana	Ilmoittamattomien vesikatkokosten asukasaika vuodessa on alle 8 500 h. Ilmoitettuja ja onnistuneita vesikatkoksia on vuodessa vähintään 10 kpl
Ympäristö ja kestävä kehitys	Vuotovesimäärien vähentäminen	Laskuttamaton vesi on enintään 15 % verkostoon pumputusta vesimäärästä.

		Laskuttamaton jätevesi on enintään 30 % käsitellystä jätevesimäärästä.
--	--	--

Palvelusuunnitelma

Lempäälän Vesi Oy on aloittanut toimintansa 1.1.2020 jatkaen Lempäälän Vesi -liikelaitoksen toimintaa vesihuollossa. Lempäälän Vesi Oy operoi myös Vesilahden vesihuoltoa erilliseen sopimukseen pohjautuen.

Digitaalisuuden panostaminen nostaa kustannuksia lyhyellä tähtäimellä. Panostukset saadaan takaisin pidemmällä ajanjaksolla toiminnan tehostumisen ja parantuneen palvelun ansiosta.

Investointeja lisää siirtoviemäriin rakentaminen välille puhdistamo-Sääksjärvi. Hanketta toteutetaan vuosittain. Siirtoviemäriin suunniteltu valmistumisajankohta on vuonna 2026, jolloin tavoitteena on aloittaa jätevesien johtaminen kokonaisuudessaan käsiteltäväksi Tampereen Seudun keskuspuhdistamolle Tampereen Sulkavuoreen.

LEMPÄÄLÄN LÄMPÖ OY / LEMPÄÄLÄN ENERGIA OY

Lempäälän Lämpö -konsernin toiminta-ajatuksena on tuottaa energiaa ja lämpöä helposti, kustannustehokkaasti ja ympäristöystävällisesti. Kaiken toiminnan lähtökohtana on tyytyväinen lopputuottaja ja asiakas. Yhtiön visiona on olla innovatiivinen energia-alan edelläkävijä alueellaan. Lempäälän Lämpö Oy:n henkilöstön määrä on 7 ja hallitukseen kuuluu 3 jäsentä ja 3 varajäsentä.

Lempäälän Lämpö Oy:n täysin omistaman tytäryhtiö Lempäälän Energia Oy:n tehtävänä on toimia energiantuotantoyhtiönä ja Marjamäen alueen LEMENE energiayhteisön operaattorina. Yhtiöllä on oma toimitusjohtajansa, muu henkilöstömäärä on 4 ja hallitukseen kuuluu 5 jäsentä.

Selvitetään Lempäälän Lämpö Oy:n ja Lempäälän Energia Oy:n fuusioitumista synergiaetujen saavuttamiseksi.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Lempäälän Lämpö -konsernin yhtiöiden toiminta on taloudellisesti kannattavaa ja asiakashinnat alan keskiarvossa pitkällä aikavälillä.	Asiakashintojen seuranta tehdään energiateollisuuden seurantalaston perusteella, jolloin vertailu on saatavissa vuosittain tammi- ja heinäkuun hintatiedoilla.
Ympäristö ja kestävä kehitys	Energiaomavaraisuuden parantaminen hiilineutraaleilla energialähteillä.	Uusien tuotantomuotojen käyttöönotto kahdella eri projektialueella.

Palvelusuunnitelma

Kaukolämpö ja -kylmä asiakkaita on tullut lisää uusien alueiden rakentuessa. Muuttunut toimintaympäristö ja hiilineutraalisuustavoitteet ohjaavat vahvasti lämmöntuotantojärjestelmän muutosta. Asiakkaille annettavan palvelun tarve energian käytöstä ja tuotantomuodoista kasvaa. Huoltovarmuuden rooli tulee korostumaan vastattaessa ilmastohaasteisiin.

Kaukolämmön tuotantokapasiteetin investoinnit tulevat olemaan merkittäviä HINKU-tavoitteiden saavuttamiseksi. Teknologian kehitys on merkittävää tulevana vuosina. Uusiutuvasta lähteestä olevan kaasun saaminen olisi merkittävä ratkaisuvaihtoehto nyt jo investoiduille ja olemassa oleville tuotantolaitoksille.

Lemene-energiajärjestelmää kehitetään edelleen markkinaehtoisesti niin että järjestelmän toiminta on monipuolista ja kannattavaa. Lemenestä saatuja oppeja pyritään hyödyntämään myös muissa yhtiöiden hankkeissa.

Puubiomassan varastointia on kasvatettu 50 %, jolla parannetaan toiminnan omavaraisuutta kaukolämmöntuotannossa tulevalle talvelle.

LEMPÄÄLÄN VUOKRAKODIT OY

Lempäälän Vuokrakodit Oy on Lempäälän kunnan omistama voittoa tavoittelematon vuokratalo-yhtiö. Yhtiön omistamia ja isännöimiä vuokra-asuntoja on noin 800 kpl. Yhtiön henkilöstömäärä on 6 henkilöä. Hallitukseen kuuluu 4 jäsentä ja 2 varajäsentä.

Yhtiö tuottaa kunnan asuntopoliittisten tavoitteiden mukaista viihtyisää asumisenpalvelua huomioiden taloudellisuus ja sosiaalinen ympäristö. Yhtiö panostaa aktiivisesti laatuun ja kiinteistö-kannan kehittämiseen rakentamalla uusia kiinteistöjä ja korjaamalla vanhoja pitkän tähtäimen suunnitelman mukaisesti.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Hyvällä asiakaspalvelulla käyttöaste ja vaihtuvuus pidetään kestäväällä tasolla muuttuvasta markkinatilanteesta huolimatta.	Vuoden kumulatiivinen käyttöaste 97,5 % ja vaihtuvuus alle 25 %.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Asiakaspalveluun panostetaan tekemällä asiointi mahdollisimman helpoksi ja vaivattomaksi, digitaalista asiointia kehitetään jatkuvasti.	Yhtiön internetsivut päivitetään, jotta asiointi olisi mahdollisimman helppoa. Sivuille tehdään selvät osiot asunnon hakemiseen, tarjolla oleviin asuntoihin sekä muihin asioihin, poistetaan tarpeettomia osin päällekkäisiä tietoja sekä tuodaan yhteystiedot paremmin esille.
Yhteisöllisyys ja osallisuus	Asukastoiminnan kehittäminen	Asukastapahtuman järjestäminen vähintään 1 krt/vuosi. Kaikilla asukkailla mahdollisuus osallistua asukaskokoukseen, joko kiinteistö- tai aluekohtaisesti.
Henkilöstö	Motivoitunut ja osaava henkilökunta, joka kokee työnsä mielekkääksi ja viihtyy työssään.	Henkilökohtaiset keskustelut vähintään 2 krt/vuosi. Viikkopalaverin uudistaminen, veto- ja kirjausvastuu vuorotellen henkilöstöllä. Tiimille laaditaan yhteiset ja jokaiselle henkilökohtaiset omaan työtehtävään liittyvät tavoitteet, toteutumista seurataan kuukausittain.

Palvelusuunnitelma

Kuntakeskuksen kehittyminen vaikuttaa olennaisesti vuokra-asuntomarkkinaan. Vuoden 2022 aikana ARA-rahoitteisia asuntoja valmistuu Lempäälään n. 20 % lisää. Tulevien vuosien aikana sekä kohtuuhintaisia että vapaarahoitteisia asuntoja tulee lisää vuokramarkkinalle. Muuttuva markkinatilanne sekä maailman taloustilanteesta johtuva kustannusten nousu aiheuttavat tarpeen kiinnittää erityistä huomiota kiinteistöjen ylläpitoon ja elinkaaren hallintaan.

Lempäälän kunnassa järjestetään asuntomessut vuonna 2026. Lempäälän Vuokrakodit Oy haluaa osallistua messuille vapaarahoitteisella kerrostalokohteella. Hankesuunnitteluun varaudutaan vuoden 2023 aikana.

Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023. Kunnalle aiemmin täysin vuokratut kaksi senioriasuinkiinteistöä eivät siirry hyvinvointialueelle, vaan jäävät kiinteistönomistajan hallintaan. Tilanteesta aiheutuu erilaisia toimenpidetarpeita asuntojen vuokraukseen, vuokranvalvontaan, hallintoon ja kiinteistöjen ylläpitoon, yhtiö huomioi ne ja varautuu muutoksiin.

LEMPÄÄLÄN KEHITYS OY

Lempäälän Kehitys Oy vastaa Lempäälän kunnan elinkeinoasioista ja kehittämisestä yhteistyössä kuntakonsernin kanssa sekä osallistuu Tampereen seudun elinkeinoyhteistyöhön palvelusopimuksen mukaisesti ja asetetun talousarvion puitteissa. Yhtiö tekee aktiivista yritysyritystä, joka edistää edelleen Lempäälän yritysmyönteisyyden kehittymistä. Yhtiön henkilöstömäärä on neljä ja hallitukseen kuuluu viisi jäsentä.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Laadukas ja ketterä palvelu yrityksille ja yhteistyökumppaneille. Tavoitteena hyvän palvelutason ylläpitäminen.	Yhtiön palvelukuvatutkimus tehdään vuosittain. Kokonaisarvosanan keskiarvo on ollut 8,5 / 2021 ja 8,7 / 2020 Selvitämme jatkuvan asiakaspalautejärjestelmän käyttöönottoa.

Palvelusuunnitelma

Yhtiön toiminnan tuloksellisuutta verrataan muiden vastaavien yhtiöiden toimintaan saatavilla olevilla mittareilla, esim. Kuntabarometri-kyselyn avulla.

Lempäälän Kehitys vastaa Lempäälän kunnan elinkeinoasioista ja osallistuu lisäksi seudulliseen elinkeinoyhteistyöhön. Kunnan ja Business Tampereen palvelusopimuksen rahoitus sisältyy elinkeinopalveluiden talousarvioon, sopimuseuranta tehdään kaksi kertaa vuodessa.

Yhtiön sidosyksikköasema on varmistettu. Yhtiön hallussa olevat osakkeet tullaan mitätöimään vuoden 2022 loppuun mennessä.

LEMPON PARKKIKIINTEISTÖT OY

Lempon Parkkikiinteistöt Oy on Lempäälän kunnan konserniyhtiö, jonka toimialana on omistaa, hallita, vuokrata ja ylläpitää pysäköintilaitoksia. Yhtiöllä on hallitus, johon kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään kolme ja enintään viisi jäsentä. Hallituksessa on tällä hetkellä neljä jäsentä. Yhtiöllä ei ole omaa henkilökuntaa.

Lempon Parkki Oy on Lempon Parkkikiinteistöt Oy:n 100 % omistama tytäryhtiö. Yhtiön toimialana on pysäköintiliiketoiminta. Yhtiöllä on hallitus, johon kuuluu vähintään kolme ja enintään viisi jäsentä. Hallituksessa on tällä hetkellä neljä jäsentä. Yhtiöllä ei ole omaa henkilökuntaa.

Lempon Parkkikiinteistöt Oy mahdollistaa Nova Lempäälä kehityshankeen toteutumisen eli Lempäälän kuntakeskuksen kehittymisen, tonttien myymisen ja radanvarren rakentamisen sekä yhdistää eri liikennemuodot toisiinsa. Kuntakeskuksen rakentaminen edellyttää tärinän, melun ja törmäyksen hallintaa. Nämä asiat otetaan haltuun pääsääntöisesti pysäköintilaitoksilla. Lempon Parkki Oy tuottaa pysäköintipalveluja Lempäälän kunnan alueella.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Kasvu ja elinvoima	Pysäköintiyhtiöiden (kiinteistöyhtiö ja operaattori) tarkoituksena on edistää ja mahdollistaa Lempäälän kuntakeskuksen rakentuminen sekä alueen palvelujen kehitys. Isossa kuvassa ennakoimme tulevaa ja otamme huomioon niin omat parkkihallit, liityntäpysäköinnin ja matkaketjut kuin muutkin pysäköintialueet.	Yhtiöllä on liityntäpysäköintiin oma tuote.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Tavoittemme on, että asiakas (pysäköijä) kokee parkkeerauksen miellyttävänä, helposti saavutettavissa olevana, esteettömänä ja laadukkaana. Haluamme luoda kuntaan innovaatioita hyödyntävän ja maineeltaan hyvän pysäköintikulttuurin.	Asiakastyytyväisyyskyselyn toteuttaminen, yleisarvosana parempi kuin 11/2021 tehdyssä tutkimuksessa (2,52 / 5)
Kasvu ja elinvoima	Taloudellisesti pyrimme pysäköintilaitosten itsekannattavuuteen. Yhtiöiden tarkoituksena on toimia yhteiskunnallisesti kestäväällä tavalla tiedostaen, että yhtiöiden tarkoituksena on palvella kuntaa ja kuntalaisia laajemman kehitysvision osana.	Operaattoriyhtiö Lempon Parkki Oy pystyy maksamaan käyttöasteeseen porrastettua vuokraa kiinteistönomistajalle Lempon Parkkikiinteistöt Oy:lle.
Ympäristö ja kestävä kehitys	Edistämme omalla toiminnallamme ilmastonäkö-kulmasta kestävää kehitystä.	Yhtiöllä on n. 150 autopaikkaa, joissa on sähköauton latausmahdollisuus. Yhtiön läpi laskutettu latausenergian määrä

		kaksinkertaistuu vuoden 2022 energiamäärään verrattuna.
--	--	---

Palvelusuunnitelma

Yhtiö suunnittelee uusia pysäköintitaloja kaavan sallimissa puitteissa. Kaavatasoinen yleissuunnittelu on käynnissä radan itäpuolelle nykyisen pysäköintitalon jatkamiseksi sekä länsipuolelle kahteen vaihtoehtoiseen sijaintiin. Uusien pysäköintitalojen aloitus riippuu kuntakeskuksen uusien rakennushankkeiden aloituksesta, lämpölaitoksen siirtymisestä sekä kunnan maanhankinnasta. Yhtiö tulee aikanaan pyytämään omistajalta ennakkokannanottoa sekä toteutussuunnittelun aloitukseen, että rakentamisen aloitukseen ja rahoitukseen.

LEKITEK OY

LEKITEK Oy tuottaa Lempäälän kunnalle ja Lempäälän kuntakonsernin yhtiöille kiinteistöhuolto-, rakentamis-, siivous-, viher-, liikuntapaikka-, kuljetus- ja korjaamopalveluita. Toiminnan tarkoituksena on asuin- ja elinympäristön ympärivuotisesta turvallisuudesta, viihtyisyydestä ja toimivuudesta huolehtiminen Lempäälässä.

Lisäksi palvelemme Lempäälässä yksityissektoria in house -yhtiön rajoissa.

Yhtiössä työskentelee keskimääräisesti noin 120 työntekijää.

Yrityksemme hallituksessa on 6 jäsentä. Muiden osakkaiden kuin Lempäälän kunnan tulee yhdessä nimetä kaksi hallituksen jäsentä.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Palvelusopimushinnoittelu on kilpailukykyistä, vastaa toteutuneita kustannuksia ja mahdollistaa Lekitekin kehittämisen pitkäjänteisesti. Seurataan ulosmyyntiosuutta.	Palvelu tuotetaan sovittujen palvelusopimushintojen ja ehtojen mukaisesti. Ulosmyynnin osuus ei ylitä liikevaihdosta 5 %.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Kunnan kiinteistöt ovat palvelusopimuksen mukaisesti kunnossapidetyt ja tilat ovat siistit.	Kiinteistöhuollon laatukierrokset toteutuvat palvelusopimuksen mukaisesti ja niiden keskiarvo on (1–5) asteikolla vähintään 4. Siivouksen laatukierrokset toteutuvat palvelusopimuksen mukaisesti. Jokaisen kohteen tavoitekeskiarvo on 80 % hyväksytyjä tiloja.
Henkilöstö	Työhyvinvointiin panostaminen.	Sairauspoissaolojen väheneminen. Vertailulukuna käytetään vuoden 2021 sairauspoissaoloprosenttia, joka oli 6,5 %.

Palvelusuunnitelma

Kehitämme palveluiden kilpailukykyä ja laadukkuutta.

Katamme yrityksemme investointeja ulosmyynnistä saatavilla tuotoilla ja investoimme uusiutuvalla energialla toimivaan kalustoon.

Panostamme digitaalisten palveluiden mm. tuotannonohjausjärjestelmän edelleen kehittämiseen. Pyrimme toiminnallemme kehittämään kiinteistöjen energianhallintaa yhdessä kiinteistöjen omistajien kanssa.

Kunnan kiinteistöjen energiansäästötoimenpiteissä hyödynnetään dataa kulutus- ja sisäilmaseurantajärjestelmän avulla. Kiinteistöhuolto tekee tarvittavia muutoksia kiinteistöjen taloteknisiin järjestelmiin, Tilatoimen ohjeiden mukaisesti.

Keskitymme työntekijöidemme hyvinvointiin ja sen kehittämiseen ja huolehdimme henkilöstömme pysyvyydestä ja saatavuudesta.

Lekitek Oy varautuu tuottamaan palveluita kunnan omistamiin kiinteistöihin, joissa hyvinvointialue tuottaa palveluitaan 1.1.2023 alkaen. Lempäälän kunta vuokraa tilojaan hyvinvointialueelle siivottuina ja huollettuina.

Lekitek Oy ei tuota enää laitos- ja välinehuollon palveluita Lempäälän kunnalle vuonna 2023. Laitos- ja välinehuollon henkilöstö siirretään liikkeenluovutuksella kuntaan loppuvuodesta 2022 ja sieltä edelleen hyvinvointialueen omaksi palveluntuotannoksi 1.1.2023 alkaen.

LEMPÄÄLÄN UIMAHALLI OY

Lempäälän Uimahalli Kiinteistö Oy on Lempäälän kunnan konserniyhtiö, jonka harjoittaa uimahallipalveluihin liittyvää liiketoimintaa ja vuokraa omistamansa maanalaisen uimahallin tiloja.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Maanalaisen uimahallin rakentamista jatketaan.	Valmiusaste strategiavuoden lopussa on 50 %.

Palvelusuunnitelma

Yhtiön rakennuttaman maanalaisen uimahallin sisävalmistusvaiheen rakennustyöt käynnistyvät alkuvuodesta 2023. Rakennustyöt jatkuvat koko talousarviovuoden, sekä alkuvuoden 2024, myös uimahallitekniikan viimeistelyt sekä vastaanottovaihe toteutetaan vuoden 2024 puolella. Yhtiö valmistautuu toiminnan alkamiseen yhdessä operaattorin kanssa. Uimahallin valmistumisen arvioitu käyttöönotto on kesällä 2024. Kustannusarvio tulee tämänhetkisen tiedon mukaan ylittymään. Maailmantilanteesta johtuen rakennuskustannukset ovat nousseet n. 30 % kustannusarvion laadinnan jälkeen. Asiasta on informoitu konserniohjeen mukaisesti.